

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2019-03-07

Uppföljning av stadsdelsnämndens budget 2018 – verksamhetsberättelse med bokslut

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2018.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsberättelse med bokslut för 2018 till kommunstyrelsen.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 14,1 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2019.
4. Nämnden begär ombudgetering av kvarvarande medel för investeringar om 0,4 mnkr avseende klimatinvesteringar.
5. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Nämndens arbete under året	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	10
1. Ett Stockholm som håller samman	10
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	10
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	13
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	18
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	21
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	22
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	25
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	27
2. Ett klimatsmart Stockholm	32
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	32
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	33
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	34
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	35
2.5 Stockholms miljö är giftfri	35
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	37
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	37
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	37
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	39
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	40
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	42
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	44
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	46
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	46
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	48
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	51
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	53
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	55

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	56
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	59
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	62
Uppföljning av ekonomi.....	64
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	64
Resultatenheter	75
Investeringar.....	76
Försäljningar av anläggningstillgångar	77
Verksamhetsprojekt (driftsprojekt)	77
Ombudgeteringar.....	77
Medel för lokaländamål.....	77
Analys av balansräkning	77
Övrigt	78
Kvalitetsarbete.....	79
Övrigt.....	81

Bilagor

1. Agressorrapport 2018
2. Sdn18 blankettset 2018
3. Kvalitetsredovisning förskola 2018
4. Slutrapport klimatinvesteringsmedel Fagersjö motionsspår
5. Uppföljning klimatinvesteringsprojekt Eldrivna lastcyklar, LED-armatur och LED-punktsbelysning
6. Uppföljning av trygghetsinvestering Odlarängen
7. Uppföljning av trygghetsinvestering Tunnel Fagersjö
8. Uppföljningsrapport för internkontrollplanen 2018
9. Nyckeltal 2018 Farsta

Sammanfattande analys

Verksamhetsberättelsen för Farsta stadsdelsnämnd 2018 omfattar redovisning och analyser av nämndens olika aktiviteter och resultat. Den ska ses ur perspektivet av den verksamhetsplan som upprättades för året och redovisar hur stadsdelsnämnden bidragit till att uppfylla de mål som kommunfullmäktige ställt upp. Förvaltningens bedömning är att nämnden genom sitt arbete bidragit till att Kommunfullmäktiges verksamhetsmål, inriktningsmål och visioner kan uppnås. I nedanstående sammanfattning beskrivs övergripande förvaltningens grunder för bedömningen av målpuppfyllelse.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås, då sex av de sju målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett uppfylls delvis. Det mål som delvis uppnås är mål 1.1 *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika livsvillkor*, där resultatet av förskolans brukarundersökning 2018 visar på ett utfall som inte når upp till förvaltningens ambitioner. För att ge invånarna möjlighet till stöd i föräldrarollen och förebygga ohälsa och sociala problem har förvaltningen erbjudit föräldrastödsgrupper och möjlighet till stödsamtal. Ett förskolebibliotek har inrymts i Mötesplats Fagersjö och utrustats med böcker och digital utrustning och barnen har varit delaktiga i inköpen. Barn och unga i stadsdelsområdet har tagit del av ett stort och brett utbud av välbesökta idrotts-, kultur- och friluftaktiviteter. Förvaltningen har också startat upp Farstalyftet, för att öka tryggheten och stödja en prosocial utveckling hos stadsdelsområdets unga. Det systematiska kvalitetsarbetet inom äldreomsorgen har utvecklats och kompetenshöjande insatser inom demensvården har genomförts. Måltidsobservationer, kostråd och kostombud har gett resultat i form av en ökad nöjdhet hos de äldre vad gäller kost och måltider.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås, då fem av de sex målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett uppfylls delvis. Det mål som bedöms uppnås delvis är mål 2.1 *Energianvändningen är hållbar*, där förvaltningens mål för köpt energi överskrids på grund av ett ökat antal verksamheter i egen regi. Förvaltningen ligger kvar på förra årets utfall av andel verksamheter som sorterar ut matavfall och når inte ännu målet. Klimatinvesteringar har genomförts genom installation av LED-armatur och belysning. Ljuskällor vid Fagersjöspåret är utbytta och investeringen innebär en halvering av spårets energiförbrukning. Fyra nya brukaravtal har tillkommit under året och ett arrendeavtal slutits med en förening som ombildats till koloniförening. Stadsdelsområdet har nu 41 brukaravtal och sex koloniföreningar. Odlingarna har bidragit positivt både till miljön och socialt umgänge i området. Genom alternativa transportmedel som exempelvis elcyklar, samåkning och sambeställningar av varor har förvaltningen bidragit till att minska miljöpåverkan av transporter.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts under året. Nämnden uppnår målet om en budget i balans. Ett arbetssätt med samlat specialiststöd till verksamheter med befarade budgetunderskott, interna ekonomiutbildningar för chefer och en utveckling av det systematiska kvalitets- och uppföljningsarbetet, har resulterat i att alla enheter som redovisade underskott 2017 har förbättrat sina resultat 2018. Förvaltningen samverkar med olika högskolor och universitet i regionen för att utveckla arbetet med

verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Med utgångspunkt från en lokal tillväxtanalys för Farsta har förvaltningen i samarbete med Stockholm Business Region (SBR) tagit fram ett förslag till handlingsplan för att stödja en positiv företags- och arbetsplatsutveckling inom Farsta stadsdelsområde. Trots ett ökat inflöde av försörjningsstödärenden har förvaltningen genom en hög handläggartäthet och fokus på socialt förändringsarbete kunnat minska antalet personer som har långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts under året, då sex av de åtta målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och två uppfylls delvis. De mål som delvis uppnåtts är mål 4.1 *Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika*, och 4.2 *Stockholm är en bra arbetsgivare*. Sjukfrånvaron har ökat och i medarbetarundersökningen når förvaltningen inte årsmålen för index Bra arbetsgivare och Aktivt medarbetarindex. Personalomsättningen har sjunkit jämfört med 2017. Handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö har fortsatt implementeras och medarbetarenkäten visade på en ökad nöjdhet och upplevelse av delaktighet bland dessa medarbetare. Förvaltningen har i samarbete med Enskede-Årsta-Vantör, Älvsjö och Skarpnäck arbetat i projektet "Modellkommun" för att skapa bättre förutsättningar för jämställdhetsintegrering. I verksamheter för personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen utifrån ett personcentrerat arbetssätt för att tillgodose brukarens behov av en god vård och omsorg. Arbetet med att implementera digitalisering och ny teknik som ökar självständigheten för personer med funktionsnedsättningar har fortsatt och gett resultat.

Nämndens arbete under året

Stadsdelsnämndens sammansättning och sammanträden 2018

Under året har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

Ledamöter	Ersättare
Lars Bäck (V) ordförande till 5 november, därefter vice ordförande	Dan Lind (S)
Lars Jilmstad (M) vice ordförande till 5 november, därefter ordförande	Fatou Mané (S)
Kjell Backman (S)	Pelle Pettersson (S)
Moa Sahlin (S)	Siv Berglund (S)
Daniel Harc (S)	Lisa Carlbom (MP)
Karin Lekberg (S)	Giacomo Bastrieri (MP)
Mariana Moreira Duarte (MP)	Marre Mayr (V)
Anita Jonsson (MP) till 1 oktober, platsen sedan vakant	Marie-Louise Gudmundsson (M)
Arne Fredholm (M)	Klas Wissman (M)
Ann-Louise Ebérus (M)	Kristina Wallentin (M) till 26 november
Leif-Åke Andersson (M)	Rikard Werge (L)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)	Malena Liedholm Ndounou (C)
Peter Öberg (L)	Lars Hultkvist (KD)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört elva protokollförda sammanträden. Alla utom ett genomfördes i konferenscentret i gatuplanet vid Storforsplan i Farsta centrum. Sammanträdet den 17 maj hölls i församlingssalen vid Stora Sköndals kyrka.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Direkt före nämndens sammanträden ordnas ett Öppet forum där allmänheten kan ställa frågor och diskutera med nämnden. Vid sju tillfällen under året – tre fler än föregående år – har olika teman och satsningar presenterats i anslutning till denna frågestund.

- Områdesplaneringen för Sköndal och det fortsatta arbetet med Program Stora Sköndal (1 februari)
- Relationsvårdscentrum Sydost (8 mars)
- Lokalt åtgärdsprogram för Magelungen, Forsån och Drevviken (12 april)
- Ungdomar från förvaltningens verksamheter ”Morris” och ”Himmel och pannkaka” berättar om hur det är att ha en funktionsnedsättning och vara en del av ett samhälle som inte alltid är tillgängligt och tolerant (17 maj)
- Projektet Stadsdelsmammor och förvaltningens samhällsvägledare (14 juni)
- Lägesrapport om den kommunala förskolan (23 augusti)
- ToXIC\$, årets mottagare av Stockholms kulturstipendium för unga (20 september)

Farstabornas engagemang vid Öppet forum och sammanträden

Invånarnas intresse för att besöka Öppet forum och ställa frågor till nämnden har varit störst när nämnden har behandlat detaljplaneremisser och liknande ärenden som gäller utemiljön.

I snitt har sex personer kommit under 2018 och knappt en besökare stannat kvar under själva nämndsammanträdet, vanligen bara under korta delar av det. Det är färre än förra året. Vid hälften av sammanträdena fanns ingen allmänhet alls närvarande.

Medborgarforum

Under 2018 har ett medborgarforum genomförts. Teman var bland annat återkoppling gällande medborgarnas synpunkter och förslag på hur stadsdelen kan bli trivsammare och tryggare. Dessutom har ett antal medborgardialoger arrangerats i anslutning till olika projekt och investeringar i utemiljön. Dessa redovisas på annan plats i verksamhetsberättelsen.

Medborgarförslag

Sedan 2007 kan invånare i stadsdelsområdet lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för. Under 2018 har femton medborgarförslag lämnats in, att jämföra med nitton förra året, femton året dessförinnan och tjugo år 2015.

Förslagen handlar som vanligt främst om förbättringar och satsningar i den fysiska miljön, till exempel hundrastgårdar och utegym. Alla förslag utom ett har besvarats under året. Det återstående förslaget kommer att besvaras i början av 2019.

Sociala delegationen

Ärenden som gäller myndighetsutövning mot enskilda personer behandlas oftast av det sociala utskott som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare. Delegationen har under 2018 haft följande sammansättning.

Mariana Moreira Duarte (MP)	ordförande
Arne Fredholm (M)	vice ordförande till 18 oktober, sedan ledamot
Kjell Backman (S)	ledamot till 18 oktober, sedan vice ordförande
Karin Lekberg (S)	ledamot
Peter Öberg (L)	ledamot
Giacomo Bastreri (MP)	ersättare
Fatou Mané (S)	ersättare
Leif-Åke Andersson (M)	ersättare
Marie-Louise Gudmundsson (M)	ersättare

Liksom tidigare år har nämnden för 2018 även utsett fem särskilt förordnade ledamöter som har rätt att fatta beslut i vissa specifika former av ärenden, där beslut behöver fattas mycket skyndsamt. De särskilt förordnade är samma personer som även är ledamöter i sociala delegationen.

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare som nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationer med öppet medlemskap som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område.

Rådet har under 2018 haft följande sammansättning.

Alexandra Posacki	SPF Farsta	ordförande
Berit Johansson	PRO Sköndal	vice ordförande
Christina Johansson	SPF Farsta	ledamot till 1 februari, sedan ersättare
Inger Sjöberg, centrum	PRO Farsta	ledamot
Gun-Britt Dahlberg	PRO Farsta strand	ledamot
Greta Jönsson	SPF Sköndal	ledamot
Bror Palmäng	PRO Sköndal	ersättare
Einar Engström	PRO Sköndal	ersättare till 14 juni
Wåge Johansson	PRO Sköndal	ersättare från 14 juni
Lisbeth Andersson	PRO Farsta centrum	ersättare till 23 augusti, platsen sedan vakant
Alexandra Posacki	SPF Farsta	ersättare till 1 februari, sedan ledamot och ordförande
Christina Johansson	SPF Farsta	ersättare från 1 februari, innan dess ledamot
Yvonne Algård	SPF Sköndal	ersättare

Rådet har hållit tio protokollförda sammanträden under 2018.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden efter förslag från Handikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO.

Rådet har under 2018 haft följande sammansättning.

Kerstin Järneberg	HSO	ordförande
Blazena Westerlund	HSO	vice ordförande
Carita Mandelin	HSO	ledamot
Jaan Kaur	DHR	ledamot
Lars Jonsson	HSO	ledamot
Lena Nisula Wester	SRF	ledamot
Annika Nyström Karlsson	HSO	ledamot till 8 mars, platsen sedan vakant

Rådet har hållit tio protokollförda sammanträden under 2018.

Demokratirådet

Vid sitt sammanträde den 21 maj 2015 inrättade stadsdelsnämnden ett demokratiråd som ett beredande organ till nämnden. Rådet har följt förvaltningens arbete inom demokratiområdet, berett ärenden och lämnat förslag till nämnden inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Rådet har under 2018 haft följande sammansättning.

Moa Sahlin (S)	ordförande till 15 november, sedan vice ordförande
Klas Wissman (M)	vice ordförande till 15 november, sedan ordförande
Lars Bäck (V)	ledamot
Anita Jonsson (MP)	ledamot till 1 oktober, platsen sedan vakant
vakant plats	ledamot

Demokratirådet har genomfört tre protokollförda sammanträden under 2018.

Utvecklings- och näringslivsrådet

Under 2011 inrättade stadsdelsnämnden ett lokalt näringslivsråd. Syftet var att skapa ett forum där företrädare för nämnden och förvaltningen träffar den lokala företagarföreningen och enskilda näringsidkare för att utbyta information och diskutera näringslivsrelaterade frågor. Rådets uppgift var att verka för en fortsatt positiv utveckling för områdets företagare och för etablerandet av fler arbetsplatser i stadsdelsområdet.

Under 2015 beslutade nämnden att näringslivsrådet skulle byta namn till utvecklings- och näringslivsrådet. Nämnden tydliggjorde i en instruktion att rådet är ett beredande organ till stadsdelsnämnden. Inom ramen för kommunfullmäktiges uppdrag till och reglemente för stadsdelsnämnderna ska rådet följa utvecklingen inom området och vid behov föreslå att nämnden vidtar åtgärder

Rådet har under 2018 haft följande sammansättning.

Karin Lekberg (S)	ordförande till 15 november, sedan vice ordförande
Lars Jilmstad (M)	vice ordförande till 15 november, sedan ordförande
Lars Bäck (V)	ledamot
Kjell Backman (S)	ledamot (istället för företrädare för (MP))
Peter Öberg (L)	ledamot
Lars Hultkvist (KD)	ledamot

Rådet har genomfört fem protokollförda sammanträden under 2018. Läs mer om rådets arbete under mål 3.2.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås, då sex av de sju målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett uppfylls delvis. Det mål som delvis uppnås är mål 1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika livsvillkor, där resultatet av förskolans brukarundersökning 2018 visar på ett utfall som inte når upp till förvaltningens ambitioner. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

För att uppfylla målet med en likvärdig förskola med hög kvalitet har förvaltningen bland annat arbetat med att ta fram en gemensam ram för pedagogisk utvecklingstid. Syftet är att förskolorna ska ha likvärdiga förutsättningar för att tid för reflektion, utveckling samt planering av undervisning som i sin tur ska leda till en bättre verksamhet för barnen. Arbetet pågår med att ta fram en gemensam pedagogisk plattform för att uppnå målet med en likvärdig förskola med hög kvalitet. Förskoleverksamheten har dessutom sett över den interna ledningsorganisationen och tydliggjort arbetslagsledares uppdrag genom gemensamma riktlinjer.

I Stockholm stads årliga Förskoleundersökning svarar 84 procent av vårdnadshavarna att de som helhet är nöjda med sitt barns förskola. De områden man är mer nöjd med är förskolans arbete med normer och värden (86 procent nöjda). De utvecklingsområden vi identifierar är Samverkan med hemmet (77 procent) samt Utveckling och lärande (76 procent). Det är också önskvärt att ytterligare höja svarsfrekvensen för att säkerställa vårdnadshavarnas inflytande.

Införandet av Stockholm stads gemensamma digitala plattform för förskola och skola, Skolplattformen, innebär ett mer effektivt arbetssätt som förväntas höja kvaliteten på undervisningen och verksamheten för barnen. Arbetet med införandet har påbörjats och parallellt med detta har barnens tillgång till digitala arbetssätt och programmering ökat på alla förskolor.

Två förskolor i Fagersjö har under året samarbetat med kulturförvaltningen för att skapa ett förskolebibliotek. Biblioteket har inrymts i Mötesplats Fagersjö och har utrustats med böcker och digital utrustning. Ansvariga barnboksbibliotekarier har på arbetsplatsträffar utbildat förskolepersonal. Införandet av förskolebibliotek har gett barnen i Fagersjö ett betydligt större utbud av böcker. Barnen har varit delaktiga i inköpen och har fått ta del av fler tillfällen till läsning. Pedagogernas kompetens i läsning har ökat till följd av utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte, och personalen har haft ett stort fokus på aktiv högläsning för barnen. Vårdnadshavare har dessutom möjlighet att låna hem bokpåsar med böcker på svenska alternativt deras modersmål för att inspirera till mer läsning i hemmet.

Förvaltningen har under året sett över och analyserat var i Farsta som det finns skäl att arbeta för att öka inskrivningsgraden i förskolan och en samverkan med projekt Stadsdelsmammor i Fagersjö har inletts för att ge information om förskoleverksamhet till vårdnadshavare vars barn inte går på förskola.

Under året har personal från öppna förskolan utbildat sig i metoden Alla Barn i Centrum (ABC) och en föräldrautbildning har genomförts. Personal inom förvaltningens fritidsverksamhet har deltagit i utbildningar genom Kunskapscentrum för fritidsledarskap (KC) med målet att utveckla verksamheterna, bland annat har ett antal etikambassadörer utbildats.

Inom socialtjänsten arbetar förvaltningen med att höja andelen barnkonsekvensanalyser i utredningar där barn berörs. Metod dagar kring ämnet har genomförts och barnkonsekvensanalyser tas upp som en punkt i ärendegenomgångar.

Andel barn i familjer med ekonomiskt bistånd är 2,3 %, under stadens årsmål, och alla aktuella föräldrar med barn har fått information om möjligheten att ansöka om sommarlovspeng.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,3 %			2,2 %	2,5 %	2,5 %	3,0 %	VB 2018
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	37,5 %	2 %	35 %	36,1 %		38 %	41 %	VB 2018
Analys Farsta har ökat sin andel förskollärare till 37,5, en ökning med cirka 1,5 procentenhet jämfört med 2016. En liten bit kvar till Farstas årsmål på 38 procent. Knappt fyra procentenheter fattas alltså för att nå stadens mål. Kontinuerliga nyrekryteringar genomförs av förskollärare, men det är en eftertraktad yrkeskår och många byter arbetsplats. Förvaltningen har haft dialog med förskollärarna om deras behov och arbetar med att se över deras arbetsförutsättningar								
  Andel nöjda föräldrar	84 %	82 %	80 %	87 %		89 %	90 %	2018
Analys Resultatet är en försämring med tre procentenheter jämfört med 2017. Dialog och kommunikation med vårdnadshavare är att av verksamhetens prioriteringar 2019. De förskolor som har låga nöjdhetsvärden har tagit fram en handlingsplan.								
  Antal barn per grupp	15,5 barn/avd.					16	16	VB 2018
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			4,9 st		4,9	4,9	VB 2018
Analys Farstas avvikelse för målvärdet andel förskolebarn per anställd motsvarar 0,1. Antalet anställda fluktuerar, bland annat beroende på hur många barn som skrivs in under hösten när det är svårt att veta i vilken utsträckning det kommer att behövas anställas fler resurspersonal.								
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	94,8 %			93,9 %		95 %	96 %	2018
Analys Inskrivningsgraden har ökat med 0,9 procentenheter sedan 2017, men årsmålet nås inte riktigt ännu.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5			3,6		3,7	3,8	2018
Analys								
Förskolornas sammanfattande självskattning visar på en sänkning från 3,6 till 3,5. Orsaken är att pedagogerna har bedömt sitt arbete med skapande verksamhet till 3,7 2017 och sänkt det till 3,5 2018. Naturvetenskap och teknik hade en samlad bedömning på 3,5 2017 och 3,4 2018. Det är ett av Farstas prioriterade områden 2019. Området matematik har dock pedagogerna höjt med 0,1 till 3,5. Att den sammanfattande självskattningen har sänkts kan bero på enskilda enheter vars kvalitetsarbete inte har uppnått samma nivåer som tidigare år eller på att en del enheter har blivit mer kritiska när de fördjupat sina kunskaper efter att ha granskat sitt eget arbete utifrån kvalitetsindikatorns kriterier.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Barn i Farsta har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Inskrivningsgraden i förskolan ökar
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet i förskoleverksamheten.
- Tillgången till digitala verktyg i förskola har ökat
- Fler vårdnadshavare upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Den pedagogiska miljön".
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet med att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskoleenheter med tillräcklig digital kompetens och utrustning	100 %				100 %	100 %		2018
 Förskolornas resultat på området Pedagogisk miljö	3,6			3,6		3,7		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
och material i kvalitetsindikatorn								
Analys								
Resultatet för förskoleverksamhetens bedömning om hur man utnyttjar den pedagogiska dokumentationen är detsamma som år 2016 och 2017. Beställning har gjorts av lärplattor till all tillsvidareanställd personal och all personal har fått internutbildning i skolplattformens moduler.. Generellt utvecklingsområde är att digitala verktyg ska vara mer tillgängligt för barnen och användas i barnens läroprocesser och dokumentation av miljön.								
♦ ♀	Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	80 %	80 %	79 %	84 %	85 %		2018
Analys								
De förskolor som har fått låga resultat har tagit fram åtgärdsplaner.								
♦ ♀	Vårdnadshavarna upplever att förskolan använder digitala verktyg för utveckla barnens förmåga till skapande, kommunikation och lärande	59 %			62 %	63 %		2018
Analys								
Förvaltningen hoppas på bättre resultat 2019 då förskoleverksamheten har haft fokus på digitala pedagogiska verktyg under 2018. Pedagoger har gått på inspirationsföreläsning om digitala verktyg och förskoleverksamheten har haft en egen pedagogisk mäsä då medarbetarna spred erfarenheter av olika digitala arbetssätt. Förvaltningen har köpt lärplattor till all tillsvidareanställd personal.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla barnfamiljer aktuella på ekonomiskt bistånd blir skriftligt informerade om möjlighet att söka extra bistånd gällande barnens sommaraktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Fritidsverksamhetens medarbetare deltar i utbildning i kvalitet och metodutveckling för ett främjande och förebyggande arbetssätt.	2018-01-01	2019-12-31	
▶ Förskolenheterna säkrar att barnen ges förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens	2017-01-01	2019-12-31	
✓ Projekt förskolebibliotek inrättas i Fagersjö i samverkan med Farsta bibliotek	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Under året utveckla ett program för att stärka föräldrars kunskaper om barn och ungdomars rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har en särskild utsedd socialsekreterare som arbetar som bolots. Bolotsen hjälper aktuella barnfamiljer i behov av boende med att ordna förstahandskontrakt, godkända

andrahandskontrakt eller inneboendekontrakt. Under året har det rört sig om totalt 49 hushåll, både familjer och ensamstående. En "boskola" har startat vid ett boende där flertalet nyanlända familjer bor, vilket gör att alla som är aktuella hos bolotsen har möjlighet till stöd minst en gång i veckan. Boskolan tar nu även emot ensamstående som bor på andra platser inom stadsdelsområdet.

Förvaltningens budget- och skuldrådgivning har haft hög tillgänglighet och lediga tider för hushåll i behov av råd och stöd från dem. Invånarna har kunnat erbjudas tid inom en vecka.

Cirka 95 % av ungdomarna i stöd- och träningsboende vid Tallkrogens hus skattar efter 6 månader att de klarar av sin vardag på ett bra sätt.

Andelen barn och ungdomar som inte återkommer efter avslutad insats har sjunkit med 1,5 procent sedan förra året. Förvaltningen har dock sett en förbättring under årets senare del. En skillnad i utfallet detta år jämfört med tidigare år är att 2018 har en lägre andel pojkar blivit återaktualiserade efter avslutad insats, medan andelen flickor som återaktualiserats ökat. För att förstå skälen till detta kommer förvaltningen att göra en fördjupad analys på individnivå.

En föräldrarådgivare från öppenvården inom sociala barna- och ungdomsvården besöker Öppna förskolan två gånger i månaden och håller, tillsammans med personalen, ett samtal med föräldrar om föräldraskap och barns behov. Föräldrar som önskar fler stödsamtal erbjuds psykosocialt stöd och rådgivning. Förskoleenheten i Hökarängen har samverkat med Famnen under året, vilket har gett cirka 15 familjer möjlighet att få psykosociala samtal för att stärka sitt föräldraskap. Insatserna har generellt gett goda resultat för familjerna och förskoleverksamheten.

Förvaltningens fältassistenter har fortsatt att bedriva ett HBTQ-häng där ungdomar träffas tillsammans med personal ett antal eftermiddagar i månaden. Målet är att ge ungdomarna stöd och gemenskap.

Förvaltningen har inte nått upp till årsmålet gällande andel insatser inom missbruksvården som avslutas enligt plan. Vi ser därför över arbetssätt för att följa upp insatserna oftare och mer systematiskt än tidigare. Därtill behöver arbete med att stärka brukarens delaktighet i utredning och planering av insats utvecklas. Metoder och rutiner behöver också utvecklas för att stärka motiveringsarbetet innan beslut fattas för att på så sätt öka hållbarheten i genomförandet av insatsen.

Verksamheterna i egen regi har under året arbetat med att höja kompetensen kring genomförandeplaner och den sociala dokumentationen. Detta har genomförts genom exempelvis förtydligande av rutiner kring upprättande av genomförandeplan samt ett internt handledarskap kring social dokumentation. Egenkontroll av social dokumentation görs på enhetsnivå utifrån en gemensam mall.

Under året har ramtid införts inom hemtjänsten vilket har medfört ett ökat brukarinflytande över när och hur beviljade insatser ska genomföras.

Inom gruppboende LSS har brukarundersökningen 2018 besvarats av brukarna själva med hjälp av ett digitalt hjälpmedel, webbenkätverktyget Pictostat. Inför genomförandet av brukarundersökningen har frågeassistenter utsetts och utbildats för att stödja brukarna i besvarandet av enkäten. Svarsfrekvensen har ökat med 20 procentenheter jämfört med förra året, från 51 procent till 71 procent.

Verksamheterna inom egen regi har deltagit i Stockholms stads EU-projekt DigIT vilket har resulterat i att medarbetarna har fått utökad digital kompetens. Kompetenshöjningen förenklar det dagliga arbetet i verksamheterna och kommer brukarna till del genom medarbetarnas förbättrade dokumentation, utökade möjligheter för brukarna att inhämta information, upprätthålla kontakter med exempelvis anhöriga samt möjligheter att ta del av kultur digitalt.

Under året har förvaltningen gjort investeringar i digital välfärdsteknik för brukare inom verksamheter i egen regi. Investeringarna har använts för att skapa en meningsfull tillvaro för brukarna, öka graden av självständighet samt vanan att hantera digitala verktyg. Exempel på investeringar som har gjorts är surfplattor, robotkatter och VR-glasögon.

Förstärkt föräldraskapsprogram

Förvaltningen arbetar för att invånare som önskar råd och stöd kring föräldraskap ska ha tillgång till detta. Föräldraskapsstöd syftar till att förebygga ohälsa och sociala problem. Under 2018 har en så kallad Komet-grupp för föräldrar med barn i åldern 3-11 år startats samt en Komet-grupp för tonårsföräldrar även tre ABC-grupper (Alla Barn I Centrum) har startats upp. Sammantaget har 53 föräldrar deltagit, 15 män och 38 kvinnor.

Vi hade som målsättning (förväntat resultat) för 2018 att öka antalet föräldrar som deltog. Den målsättningen klarade vi inte. 2017 deltog 58 föräldrar, så deltagandet minskade alltså något 2018. Vi bedömer att det beror på att vi har haft svårt att rekrytera gruppleddare. Förvaltningen har därför jobbat med att ta fram en ersättningsmodell för gruppleddare inom föräldraskapsstöd. Detta för att få till ett långsiktigt arbete med hållbara strukturer för ett effektivt föräldraskapsstöd. Ersättningsmodellen kommer förhoppningsvis att medföra att fler föräldrar får föräldraskapsstöd.

Stadsledningskontoret har tagit fram en broschyr om barns rättigheter och föräldrars ansvar. Broschyren ska spridas inom till exempel öppna förskolan och förskolan så att föräldrar får information om barns rättigheter enligt barnkonventionen. Förskollärare inom öppna förskolan har gått handledarutbildning inom metoden ABC. Av de svarande på årets brukarundersökning för öppna förskolan svarade 80 procent att de upplever att de får stöd i sin föräldraroll genom öppna förskolans verksamhet.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

Förvaltningens utökade program för lovaktiviteter (se mål 1:5) för barn och unga är en viktig byggsten i förvaltningens främjande och förebyggande arbete. Vi har erbjudit gratis idrotts-, kultur- och friluftaktiviteter. För år 2018 har förvaltningen rekviderat medel från Socialstyrelsen till extra aktiviteter under sommaren och övriga skollov vilket har medfört att utbudet ökat markant. Ännu fler flickor och pojkar har fått möjlighet till trygghet på loven, upplevelser och inspiration, bra förebilder, social sammanhållning och nya möten. Bara under höstlovet deltog cirka 4000 barn och ungdomar på våra lovaktiviteter.

Socialt stöd för nyanlända

I januari började en samhällsvägledare på förvaltningen med uppdraget att ge socialt stöd till stadsdelsområdets nyanlända. På grund av det stora inflödet av nyanlända till stadsdelen utökade förvaltningen uppdraget med ytterligare en samhällsvägledare under året. Förvaltningen har gett nyanlända individuell vägledning och stöd under bokade tider och har under två halvdagar per vecka haft öppet för drop-in. Under året har 748 nyanlända i stadsdelsområdet fått information om samhällsvägledningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	81,3 %	83,5 %	77,8 %	82,8 %	81 %	84 %	84 %	VB 2018
Analys Förvaltningen har påbörjat arbetat med att utveckla utredningsprocess och uppföljning av insatser under året, dock kvarstår ytterligare arbete för att nå målet. Svårigheter finns med att matchningen av rätt klient till rätt insats, särskilt gruppen ungdomar som har låg motivation och komplexa vårdbehov och där det finns en överhängande risk att behöva besluta om tvångsåtgärder för att tillgodose behoven av vård och behandling.								
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	32,68	30 %	34,41 %	26,85	25	25 %	25 %	2018
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	27,4 %	28,3 %	25 %	38,3 %	37 %	37 %	37 %	VB 2018
Analys Ledningen har skärpt uppföljningen av alla ärenden med frågor kring delaktighet och motivationsarbete och förstärkt uppföljningen av insatsbeslut.								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	73 %	79 %	66 %	76 %		80 %	80 %	2018
Analys Ett fortsatt arbete behövs för att förbättra måluppfyllelsen. En ny rutin kommer att införas där handläggare i samband med att utredningen avslutas ställer utvärderingsfrågor till den sökande avseende tillgänglighet, upplevelsen av att blivit lyssnad på och kommunikationen av beslutet. Detta för att få tydligare svar på vilka förbättringsområden som finns och möjlighet att göra rätt förändringar								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	78 %	67 %	71 %	62 %		64 %	60 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	94 %	81 %	92 %	88 %		89 %	91 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	92 %	92 %	92 %	87 %		88 %	90 %	2018
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	57 %	55 %	45 %	39 %	25 %	25 %	26 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal hemlösa 	161 st	105 st	56 st	167 st		160 st	tas fram av nämnd en	2018
Analys Ett fortsatt arbete kommer att genomföras för att minska antalet hemlösa. Arbetet sker på bred front, allt från att förbättra det vråkningsförebyggande arbetet till att intensivt arbeta med att öka tillgången på mer fasta boendelösningar.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter vi har inte varit inblandade i några aktiviteter kring detta. Det är enbart de ungdomsmottagningar som finns i stadsdelar där det finns gymnasieskolor som genomfört aktiviteten.			
  Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatri genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisioner	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Färre barn, ungdomar och familjer i behov av insatser behöver återkomma efter genomförd insats,
- Föräldrar i Hökarängen med barn i förskola och i behov av psykosociala stödsamtal blir stärkta i sitt föräldraskap.
- Fler föräldrar deltar i ABC-utbildning och KOMET-utbildning.
- Föräldrar i öppna förskolan upplever att de får råd och stöd i sitt föräldraskap.
- En implementerings- och prioriteringsplan som bygger på stadens ANDT-program tas fram inför 2018

- Brukare i nämndens verksamheter har en aktuell och godkänd genomförandeplan två veckor efter påbörjad insats.
- Inom verksamheterna i egen regi har personalen kunskap om hjälpmedel som bidrar till att ge brukarna förutsättningar till ett självständigt liv.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brukare i verksamheter inom egen regi som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	84,21 %	81 %	84 %	84,06 %		92 %		2018
 ♀ Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	82 %	84 %	78 %	78 %		93 %		2018
Analys Enheter kommer att fortsätta att se över arbetet med bemötande och service till de sökande inför och under utredningstiden.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Administrera föräldraskapsstöd samt rekrytera fler gruppledare	2018-01-01	2019-12-31	
 Barnfamiljer ska inom en vecka erbjudas tid hos budget och skuldrådgivare.	2018-01-01	2018-12-31	
 Famnen ska erbjuda förskolan i Fagersjö liknande psykosocialt stöd till föräldrar som i Hökarängen.	2018-01-01	2018-12-31	
 Fortsatt utvecklingsarbete med stärkt tidigt stöd i samverkan för att öka stödet till barnfamiljer med barn i åldern 0-6 år i samarbete med sociala barn- och ungdomsvården, öppna förskolan och landstingets verksamheter BMM, BVC och vårdcentral.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsförvaltningens arbetsgrupp med representation av bostadsbolag, fackförvaltning, polis och skola arbetade under våren med en trygghetsanalys av Fagersjö. Det har bland annat resulterat i att stadsdelsnämnden har ansökt och beviljats medel för att skapa en trygg skolväg genom att utsmycka en gångtunnel i centrala Fagersjö. Förvaltningen gör bedömningen att de trygghetskapande insatserna dessutom kommer att förbättra kvinnors upplevelse av trygghet på platsen. Under hösten har workshops hållits tillsammans med kulturförvaltningen där barn,

tonåringar och seniorer har deltagit. På workshoparna har deltagarna skapat digitala verk på surfplattor som sedan har tryckts upp på stora plåtar som ska sättas upp i gångtunneln. Även belysningen i tunneln har bytts ut.

Förvaltningen har också fått trygghetsmedel för ny belysning i parkleken Odlarängen för att öka tryggheten för användarna av parkleken. Belysningsanläggningen i Odlarängen slutbesiktigades i november. Anläggningen kan tas i bruk januari 2019.

För Stieg Trenters torg i Farsta strand har förvaltningen överlämnat förslag på fysiska förbättringar för ökad trygghet till trafikkontoret. Bland förslagen, som kommit fram i dialog med medborgare och lokala handlare, kan följande nämnas: Torghandelsplatser flyttas till torget från infartsparkering, fler sittplatser, torgschackspel och fler planteringar. Projektering och upphandling pågår. För att öka tryggheten har förvaltningen även stöttat uppstarten av en grannsamverkan i området.

Graffitiväggen som är belägen på Farstaängen i Farsta invigdes i början av maj.

Årets brukarenkäter för parklek och fritidsgård visar att 98 procent av barnen på parklekarna känner sig trygga när de besöker parkleken och 97 procent av ungdomarna på fritidsgårdarna känner sig trygga. Resultatet speglar att verksamheterna jobbar medvetet med förhållningssätt och bemötande, även andra faktorer som miljö och besöksunderlag kan naturligtvis också påverka resultatet positivt.

En viktig del i förvaltningens arbete med främjande av goda levnadsvanor och trygghet är att säkerställa att försäljningen av tobak och folköl hanteras på ett korrekt sätt av stadsdelsområdes butiker. Alla av stadsdelsområdets butiker som säljer tobak och/eller folköl har under året fått minst ett tillsynsbesök. Vissa butiker har fått två tillsynsbesök, anledningen till det är för att de ligger nära skolor eller att tips inkommit från allmänheten att till exempel ungdomar röker utanför butiken. Med hjälp av så kallade kontrollköp tillsammans med ungdomar har vi också kontrollerat att butikerna försäkrat sig om ungdomars ålder när de köper tobak eller folköl. Tillsynsbesöken har fokuserat på att kontrollera att alla näringsidkare har ett egenkontrollprogram. Men under året har även en del varor beslagtogs och andra felaktigheter upptäckts, till exempel har polisen beslagtogs e-cigarett eftersom butikägaren inte anmält försäljning till kommunen trots upprepade påminnelser. Under tillsynsbesöken har vi också träffat på starköl samt direktimporterade cigaretter utan svensk varningstext.

I arbetet med trygghetsfrämjande åtgärder i det offentliga rummet strävar förvaltningen efter att bidra till en mer jämställd stadsmiljö eftersom fler kvinnor än män upplever otrygghet. I olika dialogprocesser försöker förvaltningen uppnå en jämn könsfördelning. Konkret trygghetsarbete har genomförts med ungdomar från Forsängens fritidsgård i form av dialog och inventering av trygghetsfrämjande aspekter i den offentliga miljön. Syftet var att ge ungdomar en möjlighet att kunna påverka och förbättra den offentliga miljön för att öka deras upplevda trygghet. Arbetet vid Forsängens fritidsgård tas vidare 2019.

Vidare har förvaltningen genomfört en trygghetsinventering längs med gångvägarna mellan Larsboda och områdets kollektivtrafikhubbar. Inventeringen syftade till att säkerställa att belysningen var fungerande och inte täckt av växtlighet, att sikten var bra och inte skyddad samt att klotter och skadad offentlig miljö anmäldes och åtgärdades. Förvaltningen har också i samarbete med företagarföreningen i Larsboda arbetat med att få bort olovliga containrar, skrotbilar och sopdumpning från området för att säkerställa att Larsboda är ett tryggt företagsområde.

Under våren startades Farstalyftet som dels handlar om att skapa en stärkt lokal samverkan mellan verksamheter som på olika sätt stödjer och aktiverar ungdomar och unga vuxna dels om ett förstärkt uppsökande och stödjande arbete med ungdomar/unga vuxna kvällar och helger.

Det förstärkta uppsökande arbetet utförs av Stiftelsen På Rätt Väg (SPRV) som har i uppdrag att vara ute i området kvällstid och helger och söka upp och motivera ungdomar i syfte att ungdomarna ska lämna en kriminell eller annan olämplig livsstil. SPRV har varit med på de fredagsutsättningar där polis, fritid, fältassistenter, väktare m.fl. möts för att stämma av lägesbilden och ha dialog om samarbete och kommunikation. De har haft ett nära samarbete med fritidsgården Tuben och polis, och sedan halvårsskiftet har de varje fredag och lördag kväll bedrivit uppsökande arbete runt om i alla stadsdelar i området. För att skapa relationer, bedriva motivationsarbete och erbjuda vissa aktiviteter har SPRV startat en mötesplats i Farsta strand dit de ungdomar och unga vuxna som de möter i det uppsökande arbetet kan komma. Sedan oktober har mötesplatsen varit öppen två kvällar i veckan och 10-15 ungdomar brukar besöka den. Ungdomar som fångas upp i det uppsökande arbetet ska lotsas vidare till de stödsatser som finns inom förvaltningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79 %	82 %	76 %	72 %		73 %	76 %	2018
  Stockholmarens nöjdhet med rent och städning	70 %	67 %	72 %	68 %		70 %	70 %	2018
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden	69 %	69 %	69 %	60 %		70 %	70 %	2018
Analys Vi nådde inte årsmålet men avvikelserna är marginella. Resultatet avsevärt bättre än 2017.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafikinämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31	
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31	
  Trafikinämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen invånare som känner sig trygga ska vara hög
- Fler barn och ungdomar känner sig trygga vid besök i parkleken
- Fler ungdomar känner sig trygga vid besök på fritidsgården

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel barn och ungdomar som känner sig trygga vid besök i parkleken.	98,16 %	99 %	98 %	95,2 %	81 %	81 %		2018
 ♀ Andel ungdomar som känner sig trygga vid besök på fritidsgården.	96,71 %	81	64	99,22 %		91 %		2018
 ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan	84 %	84 %	84 %	90 %		91 %		2018

Analys

Vi har inga konkreta svar ännu på varför färre vårdnadshavare upplever att deras barn känner sig trygga på förskolan, men kommer att undersöka frågan. Det vi ser är att variationen i resultat mellan förskolorna är stor. Sex av förskolorna sticker ut med resultat under 70 procent, å andra sidan så når femton av förskolorna 90 procent eller mer. Om man tittar närmare på de enskilda förskolorna så är det två förskolor i samma förskoleområde som har sänkt sin nöjdhetsgrad stort. Det finns inget konkret som har hänt på förskolorna som kan förklara det missnöjet, men pedagogerna har tagit upp frågan för dialog på föräldramöten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En nära lokal samverkan i Hökarängen med bostadsbolaget Stockholmshem, stadsdelsrådet, företagarförening och kyrkan, kallat Hökislyftet ska arbeta för att motverka kriminalitet, missbruk och hemlöshet hos invånarna.	2018-01-01	2018-12-31	
 En översyn av fysiska miljöer inom fritidsverksamheterna genomförs under året för att öka attraktiviteten och främja besökarnas trygghet.	2018-01-01	2019-12-31	
 Uppsökande verksamhet för unga vuxna Farsta strand ska planeras.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har sedan förra året höjt årsmålet för antal bostäder med särskild service till det dubbla, och visar aktivt intresse när det kommer markanvisningar där det är möjligt att upplåta en gruppbofastad eller servicebostäder.

Farsta stadsdelsnämnd har i år öppnat en servicebofastad, Giggen i Tallkrogen, med tio

lägenheter och en gruppbostad, Lilla Sköndal, med 6 platser. Nämnden har också ytterligare två boenden på gång i närtid, ett på Russinvägen och ett på Saltvägen, båda i Hökarängen.

För att säkerställa att män och kvinnor har likvärdig tillgång till boenden oavsett funktionsnivå och ålder följer förvaltningen upp biståndsbedömningen av boendeinsatser inom både stöd och service till funktionsnedsatta och inom äldreomsorgen utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	16			6		12	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

Invanarna har tillgång till särskilda boendeformer efter behov

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.
- Antalet lägenheter för invånare med särskilda behov ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 De lokala riktlinjerna för arbete med försöks och träningslägenheter ska revideras.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har genomfört ett brett utbud av lovaktiviteter, både inom ordinarie verksamhet samt ett antal extra aktiviteter i samarbete med lokalt föreningsliv. Extra medel från Socialstyrelsen har medfört ett utökat lovprogram för barn och unga under sommaren och övriga lov.

Här är några exempel på lovaktiviteter.

- Sommaraktiviteter vid Farstastrandsbadet och Sköndals friluftsbad med utlåning av material till stor del driven av feriearbetare

- Sportskamp genomfördes under två veckor innan skolan startade med 492 deltagare, 46 procent flickor och 54 procent pojkar
- Dagläger under en vecka för ungdomar med funktionsnedsättning
- Rörelsefestival på Farsta IP. Uppemot 600 barn och ungdomar deltog under dagen.
- Skateskola i parkleken Nybyggets nybyggda skateanläggning
- Basketverksamhet på Fagersjös utomhusplaner
- Flera kulturarrangemang i parklekarna under sommaren
- Filmkurs i Fagersjö
- DJ-kurs för flickor på höstlovet

Bland de föreningar som vi har samarbetat med om lovaktiviteter kan nämnas Simklubben Neptun, Stockholms Pingisakademi, Sköndalsgården, Teater Tiddelipom, Farsta Hockey, Cirkus Tigerbrand, Abai samt Ung och stolt.

Antalet barn och ungdomar som deltagit i aktiviteter under sommar och övriga lov har ökat under året. Sommarens kulturarrangemang i parklekarna har lockat 2391 barn. Av dessa var 1228 tjejer och 1163 killar. På höstlovet deltog sammanlagt 3945 barn i åldern 6-19 år. Av dessa var 1935 tjejer och 2010 killar.

De utvärderingar vi gjort visar att barn och ungdomar är mycket nöjda med de aktiviteter de deltagit i. Sportskamps utvärdering visar att 96 procent av flickorna och 97 procent av pojkarna har upplevt sin huvudidrott som mycket bra eller bra. 99 procent flickor och 97 procent pojkar känner sig trygga på Sportskamp. 98 procent flickor och 98 procent pojkar har upplevt idrottsledarna som mycket bra eller bra.

För höstlovet och för jullovet gav förvaltningen ut en broschyr med information om aktiviteter för barn och ungdomar. I broschyren samlades inte bara stadsdelsförvaltningens egna aktiviteter utan också aktiviteter som ordnades av kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen. Syftet var att på ett bättre sätt marknadsföra det utbud som erbjöds i Farsta oavsett vem som anordnade aktiviteterna.

Inom verksamheten på fritidsgårdar och parklekar når förvaltningen fortfarande mest pojkar, men genom riktade projekt och större medvetenhet hos medarbetarna strävar vi efter en jämnare könsfördelning. Andelen flickor har ökat från 38 procent 2016 till 44 procent 2018, dock har det totala antalet besökare minskat oavsett kön. På Sportskamp arbetade 29 pojkar och 29 flickor som ungdomsledare. De olika idrotterna som barnen kunde pröva på var sammansatta så att utbudet skulle locka flickor i lika stor grad som pojkar och fördelningen bland de deltagande barnen var i år 54 procent pojkar och 46 procent flickor. Andelen deltagande flickor har ökat från föregående år. Skateskolan i parkleken Nybygget lockade också relativt många flickor. Flera av dem kom med sina mammor som också deltog och prövade på idrotten.

Morris öppna verksamhet för funktionsnedsatta samt den öppna verksamheten vi driver tillsammans med Svenska kyrkan, Himmel och Pannkaka, har regelbundet under året genomfört en mängd aktiviteter för unga med kognitiva funktionshinder.

Taben har haft aktiviteter för/arrangerade av HBTQ-ungdomar. 95 procent av de barn som svarade på årets parkleksenkät var nöjda med parklekens verksamhet och 86 procent tycker att det händer roliga saker i parkleken.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	79,4 %	80,7 %	78,8 %	87,6 %		73 %	79 %	2018

Nämndmål:

Farstas barn och unga har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter som främjar god hälsa

 Uppfylles helt

Förväntat resultat

- Antalet flickor som besöker fritidsgårdar ska öka
- Andelen barn och ungdomar som deltar i aktiviteter under sommaren och övriga lov ska öka.
- Barn och ungdomar är nöjda med de aktiviteter som de har deltagit i.
- Aktiviteter riktade till funktionsnedsatta, flickor och HBTQ personer genomförs under året.
- Parklekar och fritidsgårdar har minst en aktivitet i veckan som är inriktad mot hälsa och motion.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	94,04 %			93,83 %		95 %		2018
Analys Årsmålet nåddes inte, men avvikelsen är marginell och förvaltningen fortsätter hålla en hög ambitionsnivå för fritidsgårdarna.								
  Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	95,41 %	79	123	88,68 %		95 %		2018
  Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	94,44 %			94,12 %		100 %		2018
Analys Det finns ingen direkt fråga om nöjdhet i öppna förskolans hela verksamhet enkät. Det som efterfrågas är om ÖF har en kreativ miljö med attraktivt material. Ingen svarar nej på den frågan, men 5,6 procent har svarat att de inte vet. Därför nås inte årsmålet på 100 %								
  Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.	100 %			93,48 %		91 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Antal barn som deltar i Sportscomp.	492			451		450		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta fram strukturerade och välkända demokratiska arbetsformer för ungdomars inflytande via fritidsgårdarna.	2018-01-01	2019-12-31	
 Minst en fritidsaktivitet under sommaren i stadsdelens olika delområden	2018-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har samverkat med Parkteatern kring föreställningar under sommarlovet och med Stadsteatern kring föreställningar på Fanfaren på sport- och höstlov. Därutöver har förvaltningen erbjudit barn och familjer en mängd kulturupplevelser i parklekarna under sommarlovet. Utbudet av kulturaktiviteter ökar främst genom att användningen av medel för lovaktiviteter för barn och unga även används till program med kulturinnehåll.

Inom nämndens verksamheter har också en stor mängd kulturarbete genomförts: Teater har erbjudits till 4600 förskolebarn och två stora konstprojekt för förskolebarn och medarbetare inom förskolan har tillsammans med Kulturförvaltningen genomförts med utställning på Fanfaren och Konsthall C. Besökare på träffpunkter och arbetsträning, boende på gruppboenden och med boendestöd inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har regelbundet fått ett varierat och målgruppsinriktat kulturutbud.

För seniorer på våra boenden och i våra dagverksamheter har vi erbjudit besök av musikartister och andra kulturprogram från Kultur i vården. Utflykter, museibesök, musikaktiviteter och teater är återkommande aktiviteter som har genomförts under året.

För brukare och boende i verksamheterna inom egen regi har brukarråd eller liknande etablerats i syfte att planera och genomföra aktiviteter utifrån brukarnas intressen och behov. Verksamheterna har utsedda kulturombud, och i vissa fall även kulturråd, som ansvarar för att planera för kulturaktiviteter utifrån brukarnas önskemål.

För föreningar som jobbar med kvinnors organisering har förvaltningen genomfört ett öppet hus i samverkan med stadsdelarna i söderort. Det var cirka 50 deltagare från cirka 15 föreningar som deltog.

För att stödja nationella minoriteters kultur och språk och för att visa romers situation i samhället har vi genomfört en fotoutställning tillsammans med en lokal romsk förening. Vi har fortsatt samverka med två romska föreningar, både på Tuben och på Mötesplats Fagersjö.

För bebisar och deras föräldrar har de öppna förskolorna haft föreställningar med sång och rörelseaktiviteter. På fritidsgården Morris har man jobbat med återbrukskonst. Ungdomar har arrangerat kulturprojekt på lördagar på Tuben med kulturstöd för unga.

För att ge invånare i Farsta möjlighet att fira nationaldagen har vi arrangerat en familjedag tillsammans med Farsta föreningsråd. 5000 besökare kom till Farsta Gård. Vi genomförde också ett midsommarfirande tillsammans med Farsta föreningsråd som lockade 3000 besökare.

För att Farstaborna ska hitta information om det som händer i stadsdelsområdet så görs varje månad ett kulturkalendarium. För att ytterligare underlätta detta har stadsdelen under året utvecklat en samordnad websida för information om kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv. www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Stadsdelssajter/Farsta/Kultur-och-fritid-i-Farsta/

Farsta har en tradition att varje år ordna två scenföreställningar för förskolans olika åldersgrupper. De minsta får besök av skådespelare och artister på sin förskola och de äldre erbjuds att gå på föreställningar på teaterlokalerna Fanfaren i Farsta centrum och Tegelscenen i Hökarängen. Förskolorna dokumenterar och informerar vårdnadshavare om kommande teaterbesök. Farsta har trots detta försämrat resultatet i brukarundersökningen något. Andel nöjda vårdnadshavare 2018 var endast 63 procent jämfört med 71 procent 2017.

I fyra av sju förskoleområden är femåringarna delaktiga i El Sistema Stockholm. El Sistema är en orkesterskola inom Kulturskolan i Stockholms Stad, som ger barn och ungdomar möjlighet att upptäcka och uttrycka sig genom musikaliska genrer, främst konstmusik, som de inte kommer i kontakt med lika ofta som populärmusiken. El Sistema är mycket uppskattat av barnen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	73 %	78,7 %	68,4 %	85,1 %		74 %	74 %	2018
Analys Utfallet visar en stor skillnad mellan könen. Vi gör bedömningen att skillnaden kan förklaras av att flickor deltar mer i kulturaktiviteter och därför också kan vara mer kritiska. Dessutom kan förklaringen vara att flickor jämför mer med ett utbud som finns i innerstan, eftersom de tidigare än pojkar hittar ett sådant utbud.								

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång till kulturaktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Utbudet av kulturaktiviteter ökar.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Skapande verksamhet och olika uttrycksformer"

- Alla förskolebarn i Farsta får ta del av professionella kulturupplevelser.
- Äldre och personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamheter deltar regelbundet i kulturaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel förskolebarn som är nöjda med besökta scenföreställningar	97,98 %			93,5 %		94 %		2018
 Förskolornas resultat på området Skapande verksamhet och olika uttrycksformer i kvalitetsindikatorn	3,6			3,6		3,6		2018
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	82 %	83 %	81 %	87 %	82	88 %		2018
Analys Överraskande stort minskat nöjdhetsbetyg från vårdnadshavare trots att pedagogerna informerar vårdnadshavare om kommande teaterbesök och om konstprojektet samt att barnen i efterhand på olika sätt arbetar och skapar utifrån sina intryck av föreställningen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kulturombud inom verksamheter i egen regi för en regelbunden dialog med brukarråd eller motsvarande för att planera aktiviteter utifrån brukarnas önskemål.	2018-01-01	2018-12-31	
 Stadsdelen utvecklar en samordnad websida för information kring kultur och fritidsaktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls delvis

Analys

För att säkerställa en god kvalitet har förvaltningen under året fokuserat på tillgänglighet och service för de äldre som ansöker om bistånd och satsat på kompetensutveckling av biståndshandläggarna. Vi har genomfört webb-utbildningar inom anhörigstöd, våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och demens. Inom biståndsbedömningen för äldre har vi även genomfört ett demensprojekt för att ytterligare fördjupa kompetensen och säkerställa att behoven hos äldre med demenssjukdom tillgodoses.

Introduktionen för nyanställda har uppdaterats för att bland annat säkerställa en likställig och

rättssäker myndighetsutövning. Som ett led i att alla äldre ska känna sig trygga i mötet med ansvarig biståndshandläggare, har kompetenshöjande insatser gällande HBTQ och normkritiskt tänkande påbörjats. Arbetet med att göra jämställdhetsanalyser har fortsatt under året. Av de analyser som gjorts av resultaten har i dagsläget inget framkommit som tyder på att stereotypa uppfattningar om kön påverkat aktuella biståndsbedömningar.

För att förvissa sig om att stadsdelens äldre har kunskap om vilka insatser som stadens äldreomsorg kan erbjuda målgruppen, har uppsökande verksamhet bedrivits. Dels har samtliga äldre som fyllt 75 år och som inte har varit kända sedan tidigare blivit kontaktade av och erbjudits information om äldreomsorgen, dels har biståndshandläggare besökt Mötesplats Fagersjö och där erbjudit besökare information om stadens äldreomsorg.

En av årets stora utmaningar har varit att säkerställa rutiner för samverkan med slutenvård- och öppenvården så att ingen äldre ska behöva vara kvar på sjukhus då de är medicinskt utskrivningsklara. Från hösten 2018 kom nya rutiner och riktlinjer för samverkan vid utskrivning från slutenvården. Samverkansarbetet kommer att vidareutvecklas under år 2019.

Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi har arbetet fortlöpt med att etablera användandet av Kvalitetsregister Senior alert och Svenska palliativregistret som arbetssätt där den äldres perspektiv och teamets roll är i fokus. Registren är ett verktyg för teamet både vad gäller uppföljning och utveckling av verksamheten. Inom Edö vård- och omsorgsboende har de undersköterskor som gått palliativ ombudsutbildning tillsammans med sjuksköterskor och fysioterapeut sammanställt en palliativ handlingsplan. Vård- och omsorgsboendena har fortsatt arbeta med handlingsplaner för bemötande av äldre med demenssjukdom genom verktyget BPSD-registret (Beteende och Psykiska Symtom vid Demens).

Inom egen regi finns en dietist som har arbetat med kompetenshöjande insatser samt vägledning av enheternas medarbetare i kost och nutrition för äldre. Kostombudens roll har stärkts under året och verksamheterna har arbetat för att höja upplevelsen av måltidssituationen. Som ett led i arbetet att höja helhetsupplevelsen kring måltiden har måltidsobservationer genomförts och kostråd och kostombud har samverkat för att främja delaktigheten bland de äldre i planering och utformande. Brukarundersökningen visar att inom förvaltningens verksamheter i egen regi har arbetet gett resultat i form av en ökad nöjdhet hos de äldre vad gäller kost och måltider.

Under året har verksamheternas arbete med att kartlägga processer, aktiviteter och identifiering av risker och planering av egenkontroller fortlöpt. Egenkontroll gällande nattfastemätning har implementerats och genomförts enligt rutin. Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet har Kvalitetsråd genomförts inom avdelningens vård- och omsorgsboenden i syfte att minska/eliminera risker och för att förhindra att oönskade händelser upprepas. Verksamheterna har arbetat utifrån ett personcentrerat arbetssätt, utifrån den äldres behov och önskemål, med individuella riskbedömningar, hälsoplaner och genomförandeplaner för att tillgodose att de äldre får en god och säker vård och omsorg.

Edö vård och omsorgsboende påbörjade under året diplomeringsutbildningen Stjärnmärkt. Stjärnmärkt är en utbildningsmodell utvecklad av Äldreförvaltningen tillsammans med Svenskt demenscentrum. Innehållet ger en fördjupad förståelse av vad demens är, hur man tolkar symtom och hur man kan bemöta någon med demenssjukdom på ett professionellt sätt. Utbildningen är uppdelad i fyra steg. När 90 % av personalgruppen klarat ett utbildningssteg får verksamheten en stjärna. Som mest kan verksamheten få fyra stjärnor. Edö vård- och

omsorgsboende har under hösten fått tre stjärnor och arbetet fortsätter det kommande året.

Inom vård och omsorgsboendena har de äldre erbjudits ett varierat och anpassat utbud av aktiviteter utifrån de boendes önskemål för att möjliggöra utevistelse och social samvaro. Exempel på aktiviteter som genomförts är dagliga promenader, körsång, trädgårdsgrupp och äppelmarknad.

Inom hemtjänsten har ramtid införts. Syftet med ramtid är att beviljade insatser fördelas utifrån en dialog mellan brukare och hemtjänstenhet i syfte att den enskilde ska ha mer inflytande över när och hur beviljade insatser ska utföras.

Förvaltningen har haft en öppen verksamhet för seniorer på Tuben i Farsta, på 49:an och på Mötesplatsen i Fagersjö. Verksamheten på 49:an avvecklades dock vid årsskiftet i och med att förvaltningen blev uppsagda från lokalen. Seniorverksamhetens orkester Hannes Five och kören Tuben Singers har uppträtt tre gånger under året. På sommaren har seniorverksamheten tillsammans med lokala föreningar anordnat nio konserter på Farsta gård med sammanlagt 500 besökare samt nio sommarutflykter med buss med sammanlagt 300 deltagare.

Förvaltningen arbetar ständigt med att erbjuda en jämställd verksamhet med aktiviteter som lockar både män och kvinnor. Andelen män bland besökarna ökar. Musikaktiviteter har bidragit till att fler män deltar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	68 %	60 %	71 %	74 %		74 %	72 %	2018
Analys I jämförelse med år 2017 har andelen positiva svar minskat från 74 till 68 %. Resultat ligger i paritet med riket i övrigt och är något högre i jämförelse med genomsnittet för staden och länet. För att säkerställa en positiv mat och måltidsmiljö hos de boende kommer förvaltningen, inom vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi, att fortsätta sitt arbete med att stärka personalens kompetens inom området.								
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	57 %	56 %	58 %	61 %		61 %	56 %	2018
Analys I jämförelse med år 2017 har andelen positiva svar minskat från 61 till 57 %. Resultatet ligger i paritet med riket i övrigt och är något högre i jämförelse med genomsnittet för staden och länet. För att säkerställa att den enskilde får möjlighet till utevistelse kommer förvaltningen, inom vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi, dels att aktualisera sina rutiner kring möjligheten till utevistelse, dels säkerställa att den enskildes genomförandeplan omfattar utevistelse om så är aktuellt.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	77 %	73 %	81 %	84 %		86 %	85 %	2018
Analys I jämförelse med år 2017 har andelen positiva svar minskat från 84 till 77 %. Resultatet är sämre än riksgenomsnittet men ligger i paritet med genomsnittet för staden och länet. För att säkerställa att personalen tar hänsyn till den enskildes åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras, kommer förvaltningen dels att förvissa sig om att den enskilde har kunskap om vad ramtid innebär (det ska råda samsyn kring vad ramtid innebär för den enskilde), dels att den enskildes genomförandeplan hålls aktualiserad.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	86 %	85 %	88 %	89 %		90 %	84 %	2018
Analys KF:s årsmål är 84 % och periodens utfall är 86 %. Förvaltningen bedömer att omsorgstagarna är trygga inom äldreomsorgen. Förvaltningen kommer att vidtaga åtgärder för att utveckla och säkerställa en fortsatt god, trygg och säker vård- och omsorg.								
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	82 %	78 %	85 %	89 %		85 %	85 %	2018
Analys Periodens utfall är 82 % och årsmålet är 85 %. Måluppfyllelsen är relativt god och förvaltningen kommer att vidtaga åtgärder för att utveckla och säkerställa en fortsatt god, trygg och säker vård- och omsorg.								
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,6			11,2		10	Max 10 personer	2018
Analys Hemtjänsten i Egen regi fortsätter arbeta för en ökad personalkontinuitet hos kunderna. Fokus är att utveckla och förbättra anställningsformer, schemaläggning, områdesindelning samt kontaktgrupper/kontaktpersoner för att nå målet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Äldre i Farsta har omsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- De som ansökt om en äldreomsorgsinsats upplever att de fått vara delaktiga i utredningen och haft inflytande över val av insats och vid genomförandet av insatsen.
- Den äldres individuella behov tillgodoses genom välfungerande team som arbetar utifrån ett personcentrerat och hälsofrämjande förhållningssätt.
- De äldres inflytande över sin vardag ökar genom att hemtjänsten utvecklar sitt arbetssätt i samband med att ramtid införs.
- Alla äldre i vård- och omsorgsboende som vill får daglig utevistelse.
- Brukare inom hemtjänsten får stöd till näringsriktig mathållning.
- Den äldre får en patientsäkervård genom att hälso- och sjukvårdsdokumentationen följs upp

i systematiska egenkontroller.

- Risken för vårdskador inom vård- och omsorgsboenden minskar genom att riskbedömningar görs enligt gällande riktlinjer och rutiner för fall, trycksår, undernäring, munhälsa och blåsdysfunktion

- Vård- och omsorgskvaliteten för den äldre ökar genom att evidensbaserade mättnings- och bedömningsinstrument används tillsammans med evidensbaserade åtgärder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel brukare i vård- och omsorgsboenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.	100 %	100 %	100 %			90 %		2018
● ♀ Andel brukare i vård- och omsorgsboenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	100 %	100 %	100 %	100 %		90 %		2018
◆ ♀ Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.	82 %	77,78 %	85,14 %			85 %		2018
Analys								
I brukarundersökningen framkommer att kunderna inom hemtjänsten i egen regi upplever att de inte informeras vid förändringar och personalen inte har tillräckligt med tid att utföra insatserna. Verksamheten har arbetat aktivt med att göra kunden mer delaktig i utförandet av sina insatser genom att uppdatera genomförandeplaner och anpassa dem enligt beslut om ramtid. Man har även arbetat med att förbättra informationen till kunderna gällande utförande av deras insatser, förändringar samt bjudit in till Öppet hus. Ett arbete med att förbättra schemalaggingen har pågått för att skapa en så hög kontinuitet hos kunderna som möjligt.								
◆ ♀ Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.	90 %	75 %	100 %			94 %		2018
◆ ♀ Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.	77 %	80 %	85,71 %			88 %		2018
Analys								
I brukarundersökningen framkommer att de äldre upplever svårigheter med att få kontakt med hälso- och sjukvårdspersonal inom boendet. Sedan undersökningen genomfördes har sjuksköterskebemanningen ökat. Genom en ökad bemanning av sjuksköterskor förväntas de äldres upplevelse av kontinuitet och tillgänglighet till vårdpersonal förbättras. Genom ett månadsbrev som skickas ut till de boende samt deras anhöriga förväntas kommunikationen kring planerade aktiviteter, utflykter och verksamhetsförändringar förbättras.								
● ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för blåsdysfunktion enligt gällande rutin.	100 %	100 %	100 %			90 %		2018
● ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin.	100 %	100 %	100 %			90 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för munhälsa enligt gällande rutin.	100 %	100 %	100 %			90 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avdelningen egen regi tar initiativ till ett samarbete med avdelningen beställare för att erbjuda rätt insatser till äldre med missbruksproblematik.	2018-01-01	2018-12-31	
 Biståndsenheten för äldre ska arbeta med att nå fler invånare med information om nämndens tjänster.	2018-01-01	2018-12-31	
 Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi etableras användandet av Senior alert och palliativa registret som arbetssätt.	2018-01-01	2019-12-31	
 Kunskapshöjande insatser genomförs i samtalsteknik för kontaktpersoner inom hemtjänsten i egen regi.	2018-01-01	2019-12-31	
 Kunskapshöjande insatser i enklare matlagning genomförs inom hemtjänsten egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	
 Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll för måltidssituation utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31	
 Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll nattfastemätning utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31	
 Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar mat- och måltidsråd.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås, då fem av de sex målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och att ett uppfylls delvis. Det mål som bedöms uppnås delvis är mål 2.1 *Energianvändningen är hållbar*, där förvaltningens mål för köpt energi överskrids.. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen har under 2018 ansökt och beviljats medel för klimatinvesteringar i syfte att minska verksamheternas energiförbrukning. LED-armatur har installerats inom en av

socialpsykiatrins enheter och i en annan verksamhet ska ytterligare en LED-armatur installeras för att byta ut äldre lysrörsbelysning. Effekterna av investeringarna kommer att följas upp i tertialrapport 1 2019.

Arbetet med utbyte av ljuskällor vid Fagersjöspåret är slutfört. De utbytta ljuskällorna innebär en halvering av energiförbrukningen. För de som springer efter det att lamporna automatiskt släckts på kvällen är det möjligt att själva tända belysningen för en halvtimme vid starten av slingan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	74,1 %			74,1 %		90 %		2018
  Köpt energi (GWh)	2,08 GWh			1,6 GWh		2 GWh	1785 GWh	2018
Analys Förvaltningen når inte årsmålet för 2018. Anledningen är att antalet verksamheter i egen regi har ökat och därmed den totala energiförbrukningen.								

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Minskad energiförbrukning på förskolor, parklekar och fritidsgårdar

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen uppfyller kommunfullmäktiges mål genom att efterhand som leasingavtal löper ut ersätta bilar som drivs av fossila bränslen med gas- eller elfordon. Resepolicyn förordar att tjänsteärenden görs till fots, cykel eller med kollektiva färdmedel. Gas- och elbilar utgör 65 procent av förvaltningens fordon, men 16 av 17 bilar klassas som miljöbilar. Under året har en dieselbil bytts ut mot en gasbil. Förvaltningen har inte lyckats byta ut ett antal bensinsnåla småbilar inom hemtjänsten mot elfordon på grund av att laddstolpar varit svåra att få på plats.

Inom förvaltningens egen regi har verksamheterna arbetat för att minska användandet av fossildrivna transportmedel genom att använda andra transportmedel så som exempelvis elcyklar. Hemtjänsten har minskat bränsleförbrukningen genom att i högre utsträckning samåka. Verksamheterna har arbetat med sambeställningar av varor vilket bidragit till

minskade transporter och minskad miljöpåverkan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	94,12 %			94,12 %		94 %		VB 2018
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	85,87 %					85 %	85 %	VB 2018

Nämndmål:

Nämndens transporter och resor är miljövänliga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Användandet av tjänstebilar minskar till förmån för andra transportsätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har deltagit i en referensgrupp avseende Lokalt åtgärdsprogram (LÅP) för Magelungen, Forsån och Drevviken. Miljöförvaltningen bjöds in till nämndens öppna forum i april för att informera om det lokala åtgärdsprogrammet. Ett förslag till program är klart.

Sommaren har varit extremt varm och torr vilket har medfört att det varit möjligt att påbörja rensning av sly och träd som växt in över Forsån, länken mellan Magelungen och Drevviken. Rensning i Forsån utfördes i augusti till september. Den döda veden som tagits upp ur ån har lagts upp på stränderna som biodepår för ökad biologisk mångfald.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farsta har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen är delaktig i genomförandet av åtgärdsplaner för stadsdelsområdets vattendrag avseende bland annat rensning av skräp.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Fyra brukaravtal har överenskommits med privatpersoner och en bostadsrättsförening. Avtalen rör slyröjning, beskärning av träd samt en stadsodling med åtta lotter i Svedmyra. Förvaltningen har totalt elva stadsodlingar och avtal med tio privatpersoner och en förening. Övriga stadsodlingar finns i Hökarängen, Sköndal och Farsta strand. Odlingarna har bidragit positivt både till miljön och socialt umgänge i området. Antalet brukaravtal i stadsdelsområdet uppgår därmed till 41 stycken.

Hökarängens friluftsförening har varit en stugförening i närheten av Hökarängsbadet och exploateringsnämnden har arrenderat ut mark till enskilda stugägare. Under året ombildades området till en vanlig koloniförening, Hökarängens kolonistugeförening. Ett arrendeavtal mellan föreningen och förvaltningen undertecknades i juni och arrendenämnden godkände avtalet senare under sommaren. Med Hökarängens kolonistugeförening har stadsdelsområdet sammantaget sex stycken koloniföreningar.

Hälften av verksamheterna inom egen regi sorterar matavfall. Alla verksamheter sorterar grovsopor som exempelvis papper, glas och metall.

Nämndmål:

Farstas kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Antalet stadsodlingar ökar.
- Andelen verksamheter som sorterar sitt avfall ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utöka antalet stadsodlingar	2018-02-21	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giffri

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har inventerat arbetet med att samtliga förskolor ska ha uppnått nivå 2 enligt stadens krav på en kemikaliesmart förskola och konstaterat att uppdraget inte har fullföljts på alla enheter på grund av att andra angelägna mål varit prioriterade. Vid behov av inköp av möbler, utrustning och material har upphandlingar gjorts utifrån giffria och klimatsmarta kriterier. Intentionerna med en kemikaliesmart förskola har särskilt varit i fokus i samband med renovering och nybyggnation av förskolor.

Öppna förskolan och parklekarna har fortsatt att arbeta utifrån miljöförvaltningens utbildning för kemikaliesmart förskola och uppnå nivå 1. Fokus har under året legat på att ersätta farliga plaster med mer miljövänliga alternativ.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	82,05 %			100 %		100 %	70%	2018
Analys								
Samtliga förskolor har inte bytt ut all aktuell utrustning som madrasser, köksutrustning som krävs för att uppnått nivå 2 enligt stadens krav på en kemikaliesmart förskola.								
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	80%	2018
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	38,6			38,55		45 %	45%	2018
Analys								
I avtalet med matleverantör som skrevs för tre år sedan sattes andelen ekologisk mat till 40%, en nivå som inte längre motsvarar nämndens mål och ambitioner. Det avtalet kan omförhandlas först 2020. Flertalet enheter når eller överträffar årsmålet för andel inköpta ekologiska livsmedel, medan andra inte ökat sin andel. Förvaltningen kommer att arbeta mer riktat mot de enheter som inte uppnår målet för att förbättra resultatet.								

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstas förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola
- Andelen ekologiska livsmedel ökar.
- Ej kemikaliesmarta material och inventarier byts ut successivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna gör en handlingsplan för hur nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning ska vara uppfylld om två år.	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Nya förskolor uppfyller kravet på att verksamheten har en god klimatsmart inomhusmiljö. Ett arbete med att byta ut äldre förskolor mot nya byggnader pågår i stadsdelen. Tillskottet under året har totalt varit totalt sju nya avdelningar, samtliga belägna i Sköndal. I Gubbängen har en förskola med fyra avdelningar rivits och barnen är evakuerade till två andra förskolor i väntan på nybyggnation.

Förvaltningens hemtjänstenheter har under året flyttat till nya ändamålsenliga lokaler. Syftet har varit att uppnå lagstiftade krav gällande arbetsmiljö såväl som en sund inomhusmiljö.

I Fagersjö har fritidsgården och parkleken fått byta lokal till följd av dålig inomhusmiljö. Åtgärder har vidtagits av hyresvärden Familjebostäder med målsättningen att verksamheten ska kunna flytta tillbaka.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har sund inomhusmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämndens lokaler ska uppnå miljöförvaltningens krav.
- Brister i inomhusmiljön åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts under året, då fyra av de underliggande målen bedöms uppnås helt och ett uppnås delvis. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens fritidsverksamhet är tillsammans med andra stadsdelar och närliggande kommuner medlemmar i Kunskapscentrum för fritidsledare. Genom denna organisation får förvaltningens fritidsledare möjlighet till fortbildning och kurser i syfte att arbeta mer

kunskapsbaserat och utveckla verksamheten. All fritidspersonal har vid tre tillfällen deltagit i en etikutbildning. Öppna förskolornas personal har deltagit i utbildning kring "Tecken och kommunikation". Förutom öppna förskolornas personal som tidigare deltagit i HBTQ-utbildning har även fritidsledare på parklekar och fritidsgårdar slutfört Stockholm stads HBTQ-diplomering under året.

Seniorverksamhetens arbete följer aktuell forskning och utgår från Folkhälsomyndighetens fyra hörnpelare för ett aktivt och hälsosamt åldrande: social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor. Att se det friska hos varje besökare och även uppmuntra till delaktighet är en viktig del i den öppna seniorverksamhetens arbete.

Inom förskolornas verksamhet har sammanlagt tretton medarbetare studerat till förskollärare en dag i veckan och praktiserat övriga dagar på sin förskola. Sex medarbetare har genomgått en erfarenhetsbaserad barnskötarutbildning. Utöver detta har två medarbetare gått masterutbildning på Uppsala Universitet respektive Södertörns högskola. Att medarbetarna fördjupar sina pedagogiska kunskaper har stor betydelse för barnen och gynnar deras utveckling samt bidrar till att verksamhetens läroplansmål uppfylls.

Förvaltningens förskolor har under perioden haft ca 60 förskollärostudenterna som har gjort verksamhetsförlagd utbildning (VFU) på förskoleverksamheten. Studenternas insatser ger barnen tillgång till extra vuxna och kreativa initiativ. Pedagogerna får möjlighet till erfarenhetsutbyte och insyn i nya forskningsresultat. Två medarbetare har gått handledarutbildning för att kunna ta emot studenter.

Nytt för i år är deltagande i projektet CPU (centrum för professionell utveckling) som samarbetar med Södertörns högskola och Skärholmens stadsdelsförvaltning. Första har fyra handledare i projektet och har startat med sex studenter. Syftet med CPU är att VFU-handledare och lärarutbildare samverkar för en kvalitetshöjning och utveckling av den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen (VFU) samt att stärka samarbetet kring skolutveckling och forskning.

Stödenheten har erbjudit och genomfört interna föreläsningar på kvällstid för förskolepersonal utifrån behov av kompetensutveckling kring barn i behov av särskilt stöd.

Förskoleverksamheten har genomfört en gemensam pedagogisk mässa i syfte att lära av varandra. Enheterna visade upp digitala arbetsverktyg, delade med sig av sina erfarenheter samt blev inspirerade om hur man kan arbeta med digitala metoder med barnen.

Avdelningen har genomfört två storföreläsningar för all pedagogisk personal i syfte att skapa en breddkunskap inom områdena där arbete och bemötande med barnen stärks:

- Digitalisering i förskolan – kompetensutveckling för läroplanens nya krav och förskolornas uppdrag kring digitalisering.
- Alla barns rätt till likvärdig förskola – kompetensutveckling för att utveckla anpassningar i miljön och arbetsmetoder

Inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorgen finns en studentsamordnare som sköter planering och kontakt med högskolor / universitet och ordnar mottagande för studerande som gör sin VFU inom socialtjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	71					12	Tas fram av nämnden	VB 2018

Nämndmål:

Nämndens insatser är kunskapsbaserade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen genomför samarbete med högskolor kring verksamhetsförlagd utbildning
- I kartläggningen av verksamhetsprocesser definieras bästa praxis och excellenskrav

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Farsta medverkar i inrättande av lokalt Centrum för professionell utveckling	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

I samarbete med Start Up Stockholm genomförde förvaltningen ett frukostmöte den 29 maj för kvinnor om eget företagande. Ett tjugotal kvinnor deltog, varav fem anmälde sig vidare för individuell starta eget-rådgivning.

Farsta stadsdelsnämnds utvecklings- och näringslivsråd (FUN) och förvaltningen har genomfört ett uppskattat och välbesökt frukostmöte med lokala näringsidkare. Tema var stadens näringslivsanalys gällande branscutvecklingen inom stadsdelsområdet. Även under hösten genomfördes ett frukostmöte. Denna gång med fastighetsägare i Larsboda företagsområde. FUN och förvaltningen har även genomfört en lunch med temat samverkan kommun och näringsliv för företagare i Farsta stadsdelsområde.

Förvaltningen har utvecklat näringslivskommunikationen i månadsannonserna i lokaltidningen.

Stockholm Business Region (SBR) har presenterat en lokal tillväxtanalys för Farsta. Med utgångspunkt från den har förvaltningen i samarbete med SBR tagit fram ett förslag till handlingsplan för hur förvaltningen och berörda förvaltningar och bolag kan stödja en positiv företags- och arbetsplatsutveckling inom Farsta stadsdelsområde. Planen är tänkt att bli ett underlag för respektive nämnds och styrelses kommande verksamhetsplaner.

För att öka trivseln i våra lokala centrum installerade förvaltningen i samarbete med fastighetsägare julbelysning i Tallkrogens centrum. Därmed finns julbelysning i tre

småcentrum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämnden har en god samverkan med företagen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Företagen upplever förvaltningens service som god.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Under flera år har behovet av ekonomiskt bistånd minskat. Under 2018 har dock antalet hushåll ökat med 6 procent från 624 till 663 hushåll. Skälet till årets ökning är att Farsta är en av de stadsdelsförvaltningar som under 2017 och 2018 tagit emot flest nyanlända som enligt bosättningslagen fått placering i Stockholms stad. Flera av de nyanlända har återförenats med sina familjer vilket gjort att de behövt söka ekonomiskt bistånd. Trots det ökade inflödet av antal ärenden har förvaltningen genom en hög handläggartäthet kunnat fortsätta med sitt aktiva förändringsarbete och därmed minskat antalet personer som har långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd.

Totalt har 532 ungdomar feriearbetat under året. Under sommaren arbetade 480 ungdomar arbetat och under höstlovet arbetade 50 ungdomar. Det är första året som förvaltningen även ger feriejobb på andra lov än sommarlovet.

Förvaltningen har inom stockholmjobb anställt ett flertal stadsdelsmammor, som startat sitt uppdrag och hittat befintliga kontaktytor i stadsdelen som till exempel öppna förskolan, och som även startat egna kontaktytor för att få nå de kvinnor i stadsdelsområdet som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,84 %	1,92 %	1,76 %	1,61 %	1,65 %	1,7 %	1,6%	VB 2018
Analys Farsta har under 2018 tagit emot 32 % av nyanlända ABO som fått placering i Stockholms stad enligt bosättningslagen. Under 2017 var Farsta den förvaltning som tog emot flest antal nyanlända i staden. Detta har påverkat att fler personer som								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
är beroende av ekonomiskt bistånd har ökat. Trots det ökade inflödet av antal ärenden har enheten genom att ha hög handläggartäthet kunnat fortsätta arbeta med förändringsarbete och därmed minskat antalet personer som har långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd.								
  Andel unga som varken arbetar eller studerar							Faststälts 2018	2018
Analys								
Mätmetod har ej fastställts centralt, varför utfall saknas för år 2018. Indikatorn utgår från och med år 2019.								
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,18 %	1,22 %	1,15 %	1,26 %	1,26 %	1,4 %	1,1%	VB 2018
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	24 st	9 st	15 st	18 st	30 st	30 st	1 000 st	VB 2018
Analys								
Under året har 24 klienter med långvarigt ekonomiskt bistånd erhållit Stockholmsjobb . Se vidare analys över antalet personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.								
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	9 st	3 st	6 st	16 st	10 st	3 st	500 st	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	532			522		500 st	9 000 st	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	19			16		10 st	1 000 st	VB 2018
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	532 st	258 st	274 st	464 st	500	500 st	9 000 st	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämnden uppfyller den kvot av arbetsplatser som tilldelas stadsdelen.
- Antalet personer i behov av försörjningsstöd minskar.
- Antal personer som varit utan arbete och haft ekonomiskt bistånd senaste tre åren minskar.
- Antalet ungdomar som erbjuds ferie-/praktikarbete ökar.
- Antalet ungdomar som studerar eller arbetar ökar.
- Behovet av försörjningsstöd bland unga minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetssökande kvinnor i Farsta blir uppsökta av Farsta stadsdelsmammor, och stöttade att ta kontakt med jobbtorg.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls delvis

Analys

Forskning visar att det har stor betydelse för barns utveckling och lärande att barn får möjlighet att delta i förskolans undervisning och utbildning. Samtliga förskolor arbetar med undervisning inom de prioriterade områdena; Språk, naturvetenskap och matematik.

Förvaltningen har utbildat sex nyckelpersoner i förskoleverksamheten i att arbeta med flerspråkighet under hösten. De har i uppdrag att sprida kunskaperna på sin enhet. Två medarbetare har utbildat sig till kursledare i ämnet *Fördjupning Genrer och flerspråkighet*. Förskolans stödenhet har utökat sitt språkmateriel för utlåning till pedagoger med språkpåsar som kan användas i det pedagogiska arbetet med barn med språksvårigheter.

Nämndmål:

Förskolebarnen ges bästa möjliga förutsättningar för livslångt lärande

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Förskolans självvärdering visar på en ökad måluppfyllelse inom områdena språk, matematik och naturvetenskap
- Vårdnadshavarna är mer nöjda med hur förskolorna arbetar med områdena språk, matematik, naturvetenskap och teknik.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Förskolornas resultat på området Barns matematiska utveckling i kvalitetsindikatorn	3,5			3,5		3,5		2018
 Förskolornas resultat på området Barns språkliga och kommunikativa utveckling i kvalitetsindikatorn	3,5			3,6		3,8		2018
Analys Pedagogerna har sänkt sin bedömning av sitt arbete med språk och kommunikation med en 0,1 jämfört med föregående år. Språk och kommunikation är ett Farstas prioriterade områden 2019.								
 Förskolornas resultat på området Naturvetenskap och teknik i kvalitetsindikatorn	3,4			3,5		3,6		2018
Analys Pedagogerna har sänkt sin bedömning av sitt arbete med naturvetenskap och teknik med en 0,1 jämfört med föregående år. Naturvetenskap och teknik är ett Farstas prioriterade områden 2019.								
  Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan	77 %	77 %	78 %	80 %		81 %		2018
Analys Vårdnadshavarnas nöjdhet har sjunkit med tre procentenheter jämfört med 2017. De förskolor som har låga resultat har i uppdrag att ta fram handlingsplaner. Naturvetenskap och teknik samt samverkan och dialog med vårdnadshavare är två av Farstas prioriterade områden 2019.								
  Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	75 %	74 %	75 %	80 %		81 %		2018
Analys Vårdnadshavarna har sammantaget markerat att detta är ett utvecklingsområde, nöjdheten har sjunkit med fem procentenheter. De förskolor som har låga resultat har i uppdrag att ta fram handlingsplaner. Matematiskt tänkande samt samverkan och dialog med vårdnadshavare är två av Farstas prioriterade områden 2019.								
  Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk.	79 %	78 %	80 %	84 %		85 %		2018
Analys Vårdnadshavarna har sammantaget markerat att detta är ett utvecklingsområde, nöjdheten har sjunkit med sex procentenheter. De förskolor som har låga resultat har i uppdrag att ta fram handlingsplaner. Språk och kommunikation samt samverkan och dialog med vårdnadshavare är två av Farstas prioriterade områden 2019.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskollärares uppdrag ses över för att säkra läroplanens undervisningsuppdrag	2017-01-01	2018-12-31	
✓	Förskolorna organiserar sin verksamhet så att barnen ges undervisning i enlighet med läroplanens intentioner	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett överskott på 10,1 miljoner kronor före resultatöverföringar och ett överskott om 3,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Prognossäkerheten har varit god. I tertialrapport 2 var prognosen ett överskott om 0,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans efter resultatöverföringar. Utmaningarna har under året funnits inom dels äldreomsorgen och då främst inom hemtjänst, omsorg om funktionsnedsättning och personlig assistans i kommunal egen regi, dels inom individ- och familjeomsorg främst inom socialpsykiatri. Ett nytt arbetssätt kring uppföljning av enheternas resultat och stöd till enheter med befarade underskott har implementerats. Gemensamma resurser från HR-, ekonomi- och kvalitetsfunktioner har satts in för att erbjuda ett samordnat specialiststöd till dessa verksamheter och skapa förutsättning för budgethållning. De enheter som redovisade underskott 2017 har alla förbättrat sina resultat under 2018.

En förutsättning att verksamheternas uppdrag ska kunna utföras inom budget är att prognoserna görs så säkra som möjligt, och att verksamheter bedrivs effektivt. Ett antal åtgärder för att öka prognossäkerheten och ge enhetschefer och medarbetare bättre förutsättningar för analys och bedömningar har genomförts under året. Förvaltningen har bland annat genomfört interna utbildningar för enhetschefer i ekonomi och Excel och fört en kontinuerlig dialog kring prognosvariationer. Den systematiska uppföljningen av verksamheternas kvalitet har utvecklats och nya verktyg och rapportmallar för egenkontroller, patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsplan har tagits fram.

De kommunala hemtjänstenheterna har förbättrat resultatet jämfört med föregående år med 1,5 miljoner kronor. Del i detta är de samordningsvinster som gjorts genom att på ett bättre sätt fördela ärenden mellan hemtjänst och verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Omstruktureringen av Edö äldreboende har fortsatt under året och tomställningen av lokaler har inneburit kostnader för tomgångshyror och uteblivna intäkter. I samband med tertialrapport 2 ansökte nämnden om kompensation för detta om 8,4 miljoner kronor vilka beviljades.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,8 %			100 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,4 %			100,2 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens prognossäkerhet T2	1 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2018

Nämndmål:

Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna för tomma lokaler under omstruktureringsperioden på Edö.
- Samordningsvinster har gjorts genom samarbete mellan den kommunala hemtjänsten och verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
- Enheter som redovisar underskott 2017 förbättrar sitt resultat under 2018.
- Alternativa lokaler utreds för socialpsykiatrins boende i syfte att uppnå bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.
- En intäktsökning inom sysselsättningsverksamheterna genom ett ökat deltagande och fler aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet i Farsta.	69 %			67,53 %		70 %		2018
Analys Andelen inskrivna barn på kommunala förskolor har ökat jämfört med 2017.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ett förvaltningsinternt kvalitetsnätverk startas upp för att samordna och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts under året, då sex av de åtta målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och två uppfylls delvis. De mål som delvis uppnåtts är mål *4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika*, och *4.2 Stockholm är en bra arbetsgivare*. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

◆ Uppfylls delvis

Analys

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet bedöms som delvis uppfyllt.

Förvaltningen har under året deltagit i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) projekt "Modellkommun", för att tillsammans med Skarpnäck och Älvsjö utveckla jämställdhetsarbetet med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd som modell. Under arbetet har nämndens styrkedja analyserats för att få en bättre bild av grundläggande förutsättningar för jämställdhetsintegreringen. Resultat, resursfördelning och processer inom myndighetsutövning barn och unga samt ekonomiskt bistånd har tagits fram och bearbetats för att göra det möjligt att jämföra mellan de deltagande förvaltningarna och tillsammans hitta sätt att förbättra jämställdheten.

Utvecklingen av arbetet med att göra jämställdhetsanalyser som en del i den ordinarie verksamhetsuppföljningen har fortsatt. Samtliga verksamheter i förvaltningen har satt jämställdhetsmål, men enheterna har kommit olika långt i arbetet med att på olika sätt undersöka sina processer och resultat.

Förvaltningens enheter inom myndighetsutövning gör internkontroller som könskodas för att säkerställa att ärenden om försörjningsstöd handlagts på ett likvärdigt och rättssäkert sätt. Andra enheter har kartlagt hur könsfördelning i insatser tex missbruksbehandling i öppenvård eller på institution samt boende och boendestöd inom socialpsykiatri ser ut.

Inom utförarverksamheterna för socialpsykiatri har enheten för sysselsättning och stöd genomfört en jämställdhetsanalys utifrån kön och deltagande i Studio IT. Analysen visade att manliga deltagare är överrepresenterade i verksamheten. En av slutsatserna i analysen framhöll verksamhetens betoning på teknik och IT som en orsak till den ojämna könsfördelningen. Under året har även Studio IT genomfört en jämställdhets- och inkluderingsvecka verksamhetens deltagare har fått bidra med olika projekt inom jämställdhet. Socialpsykiatriens boendeenhet har genomfört en jämställdhetsanalys utifrån kön och upplevelse av trygghet. Analysen genomfördes genom fokusgrupper bestående av brukare inom boendeenheten och visade på att både män och kvinnor upplever en ökad känsla av trygghet i boendet jämfört med föregående år.

Förvaltningen har vidare under året genomfört en jämställdhetsanalys gällande resursfördelning inom hemtjänst. Analysen visade på en jämlik resursfördelning. Det som

uppmärksammades var att kvinnor totalt sett har fler insatser än män förutom inom åldersspannet 65-75 år där män har fler insatser. Analysen visade vidare att inga ojämlika avslag gällande beslut för kvinnor gjorts inom ovanstående åldersspann.

Enhetscheferna har i samband med resultatet i brukarundersökningarna granskat resultaten utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I de fall där brukarundersökningen visar på en skillnad mellan män och kvinnors nöjdhet har verksamheterna lagt fokus på denna skillnad i upprättandet av genomförandeplaner. Frågor om jämställdhet har även diskuterats inom ramen för brukarråd som har startats upp under hösten.

Kvinnors organisering

För föreningar som jobbar med kvinnors organisering har förvaltningen genomfört ett öppet hus i samverkan med stadsdelarna i söderort. Det var cirka 50 deltagare från 15 föreningar som deltog. En del av arbetet med att stödja kvinnors organisering är de fyra stadsdelsmammor som är anställda för att stödja kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. De har ett uppsökande, stödjande, vägledande och integrerande uppdrag för att kvinnorna ska komma närmare arbetsmarknaden och bättre kunna orientera sig och delta i samhällslivet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	63,41 %					100 %	100 %	VB 2018
Analys								
Årets utfall ligger långt under årsmålet och förvaltningen kommer att se över rutinerna för tjänsteutlåtanden samt införa kontrollmoment. Vi behöver också tydligare definiera vilka ärenden som ska ha jämställdhetsanalys och vilka som ingår i beräkningen av indikatorn.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och makt och resurser fördelas lika mellan könen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farsta har inga osakliga löneskillnader.
- Rutin för jämställdhetsanalys implementeras
- Alla enheter har genomfört jämställdhetsanalys och planerat åtgärder där så är befogat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska, i samarbete med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningar, och med stöd av	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsledningskontoret, utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering genom SKL:s projekt Modellkommuner.			
✓ Jämställdhetsanalyser genomförs på samtliga enheter.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

På arbetsplatsträffar har resultatet av medarbetarenkäten analyserats och alla enheter har tagit fram handlingsplaner. Medarbetarenkätens resultat har tillsammans med personalpolicyn varit instrument för enheternas arbete med att förbättra arbetsmiljön och efterleva goda arbetsvillkor som leder till bättre service och kvalitet för våra medborgare. Vi har jobbat aktivt med delaktighet och inflytande för att skapa engagemang som främjar utvecklingen av verksamheten och en attraktivare arbetsplats.

Förvaltningen följer årligen upp enheternas systematiska arbetsmiljöarbete i syfte att förebygga brister och hitta förbättringsområden. Skyddsronder, arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal, medarbetarenkät samt risk- och konsekvensanalyser vid större förändringar, skapar förutsättningar för att identifiera risker i arbetsmiljön. På enheterna har medarbetare och chefer inventerat riskfaktorer och friskfaktorer för att åtgärda och främja den goda arbetsmiljön. Arbetet med hälsoplanerna har integrerats med det systematiska arbetsmiljöarbetet för att skapa en hälsosam organisation genom att främja, behålla och stärka hälsan på grupp- och individnivå.

Under hösten har en arbetsmiljögrupp bestående av fackliga representanter samt HR påbörjats. Denna grupp ska arbeta med att förbereda och diskutera prioriteringar ur ett arbetsmiljöperspektiv inför förvaltningsgruppsmötena.

Rutin för polisanmälan har tagits fram för att tydliggöra när och hur polisanmälan ska ske.

Förvaltningen har genomfört två förvaltningsövergripande introduktionstillfällen. Introduktionen är ett sätt att se till att nyanställda känner sig välkomna och rustade för att kunna utföra kvalificerat arbete, och är en viktig del i att skapa en god arbetsmiljö och goda förutsättningar för medarbetarna.

För att utveckla förutsättningarna för en god samverkan har förvaltningen genomfört en utbildning kring samverkansavtalets innehåll och syfte för alla chefer, skyddsombud och fackliga företrädare.

Sjukfrånvaron har sedan 2017 ökat från 7,6 procent till 7,8 procent. Sjukfrånvaron finns framförallt inom äldreomsorg och förskola och är högre för kvinnor än män. Förvaltningen arbetar aktivt med att följa upp sjukfrånvaron och analysera den för att hitta lämpliga åtgärder för att på så vis aktivt minska antalet långtidssjuka. Tillsammans med företagshälsan har vi satt in åtgärder för att förebygga att personer hamnar i längre sjukfrånvaro samt utrett rehabiliteringsbehov. En sjuksköterska har funnits på plats vid två tillfällen i månaden. Chefer ska i samtal med medarbetare kartlägga orsaker till sjukfrånvaron vid tredje och fjärde korttidssjukfrånvarotillfället inom en 6-månadersperiod, och vid det sjätte tillfället kopplas

företagshälsovården in. Medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro har erbjudits insatser i samarbete med företagshälsovården.

Förvaltningen har ökat i antal anställda från 1215 i början på året till 1344 personer i slutet av året. Ökningen beror framförallt på återtagandet av Postiljonens vård och omsorgsboende med ca 100 anställda. Övrig ökning är främst inom förskola då barnantalet i stadsdelen ökat och två nya förskolor öppnat.

När nya chefer börjar i förvaltningen ska de genomgå en arbetsmiljöutbildning. Under hösten har de chefer som inte tidigare gått denna arbetsmiljöutbildning genomgått en tre dagars arbetsmiljöutbildning där diplomering med kunskapstest ingår. Även fackliga företrädare och skyddsombud har deltagit. Målet med detta har varit att höja kunskapsnivån inom området för att säkerställa att vi följer lagar och direktiv som leder till att vi har en god arbetsmiljö.

För att stärka cheferna i deras roll som chef och ledare har utbildning i bemötande, ledarskap och feedback genomförts, samt workshop med exempel från olika chefer på hur de jobbat med medarbetarenkäten för att uppnå goda resultat.

För att säkra likabehandling och hög kvalitet i rekryteringsprocessen används metoden kompetensbaserad rekrytering vid skapande av kravprofiler, annonsering, intervjuer och referenstagning. Detta är en utbildningsinsats som kontinuerligt nya chefer introduceras i och som har genomförts under året.

Behovet av kompetensförsörjning är stort inom flertalet områden, särskilt kring biståndshandläggare, socialsekreterare och förskolelärare, men även inom vårdrkten som hemtjänsten finns svårigheter att hitta rätt kompetens.

Personalomsättningen i förvaltningen har minskat från 22 procent 2017 till 18,1 procent. Vi ser att personalomsättningen har varit hög inom framförallt bland socialsekreterare. Förvaltningen har genom styrgruppen för handlingsplanen för socialsekreterares och biståndshandläggares arbetsmiljö följt upp arbetet och senaste medarbetarenkäten visade på en ökad nöjdhet och upplevelse av delaktighet bland dessa medarbetare. Under året har de myndighetsutövande enheterna arbetat med en mer närvarande och tillgänglig ledning, förstärkt administrativt stöd för chefer och handläggare, och förbättrad introduktion. Till exempel har vissa enheter utsett mentorer till nyanställda och utformat nya typer av tjänster som expertsocialsekreterare som arbetar mobilt med att stödja handläggare och socialsekreterare. Vissa enheter har för ett mer aktivt och närvarande ledarskap utökat med fler biträdande enhetschefer. Regelbunden fortbildning och individuell kompetensutveckling tas upp i varje medarbetarsamtal. Vid några enheter har utvecklingsgrupper inrättats som aktivt deltar i förbättringsarbetet på enheterna.

Under 2015 inleddes en omstrukturering på Edö vård och omsorgsboende samt servicehus. För att förhindra övertalighet har personal flyttats om inom förvaltningen. Förvaltningen har under året fortsatt driva ett aktivt omställningsarbete på i första hand frivillig basis. Utöver naturliga avgångar från Edö servicehus, förflyttningar till övriga enheter inom Edö samt frivilliga lösningar till lediga tjänster på andra enheter har aktiviteter har vidtagits som uppmuntrat till rörlighet. Personalminskningar har skett till följd av t ex studieledighet, särskild avtalspension, tjänsteledighet för annat arbete samt egna uppsägningar.

Förvaltningen tillämpar friskvårdstid om arbetet tillåter samt har avtal med olika aktörer inom friskvårdsområdet. Alla tillsvidareanställda erbjuds ett friskvårdsbidrag på 1000 kr.

Tidsbegränsat månadsavlönade med en anställningstid kortare än sex månader har 500 kr. Förvaltningen är ansluten till STAR och kan erbjuda stadens simhallskort till subventionerat pris. Under året har Farstastafetten samt en stegtävling anordnats för anställda.

Resultatet för aktivt medskapandeindex har minskat med en enhet från föregående år. Förvaltningen har främst tappat inom området styrning, och behöver bli bättre på att tydliggöra förväntningar och mål samt följa upp det som ska göras och när det är gjort. Flera åtgärder har gjorts under året för att förbättra resultatet till nästa undersökning.

Inom utförarverksamheterna har ett arbete pågått för att erbjuda heltidstjänster till alla medarbetare med en anställningsgrad på 95 procent eller mer. En kartläggning över antalet medarbetare med tjänstgöringsgrad från 90 procent har genomförts under året i syfte att erbjuda även dessa en heltidsanställning. Totalt har 15 medarbetare inom egen regi-verksamheterna gått över till heltidstjänster.

Hemtjänstenheterna i egen regi har under året deltagit i ett projekt kring reflektionstid. Två medarbetare inom varje enhet har genomgått en utbildning till reflektionshandledare och sedan själva hållit i regelbunden reflektionstid för medarbetare på enheten. Reflektionstiden har varit mycket uppskattad av de medarbetare som deltagit.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	80	79	80		81	81	2018
Analys								
Förvaltningens AMI ligger något lägre än årsmålet och har sjunkit med en procent i jämförelse med 2017 vilket ligger enligt leverantören inom en felmarginal. Vi missar dock målet att höja oss med en procent. Förvaltningen och enheterna har analyserat resultaten och tagit fram handlingsplaner för att förbättra arbetsmiljön. Främst handlar det om att skapa tydlighet och rätt förväntningar i uppdrag och tydligare mål samt följa upp.								
  Index Bra arbetsgivare 	82			83		84	84	2018
  Sjukfrånvaro 	7,8 %	4,5 %	8,5 %	7,6 %		7,5 %	tas fram av nämnd en	VB 2018
Analys								
Sjukfrånvaron i förvaltningen har under år 2018 ökat med 0,2% i jämförelse från år 2017. Från 7,6% till 7,8. Sjukfrånvaron finns framförallt inom äldreomsorg och förskola och är högre för kvinnor än män.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	2,6 %	1,8 %	2,8 %	2,7 %		2,6 %	tas fram av nämnd en	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstas medarbetare är delaktiga och har inflytande.
- Allmänna visstidsanställningar minskar och tillsvidareanställningar är en norm.
- Andelen heltidsanställningar ökar.
- Sjukfrånvaron minskar.
- 75% av alla rekryteringsärenden har en kravprofil enligt kompetensbaserad rekrytering
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete och skapar egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Friskvårdsbidrag	2018-01-01	2018-12-31	
	Förvaltningen inleder utvecklingen av Kompetenstrappan inom olika verksamhetsområden i socialtjänsten.	2018-01-01	2018-12-31	
	Handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö ska fortsätta att implementeras	2018-01-01	2019-12-31	
	Heltid för alla	2018-01-01	2022-12-31	
	Hemtjänst egen regi deltar i pilotprojekt med reflektionstid på schemat.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

I förvaltningen råder det nolltolerans mot kränkande särbehandling, sexuella trakasserier och diskriminering. Förvaltningen har fortsatt arbeta med att presentera arbetsmiljöföreskriften organisatorisk och social arbetsmiljö på enheternas APT. Föreskriften tar upp kränkande särbehandling, arbetsbelastning, arbetstid, samt hur enheterna själva ska sätta mål kring den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målet är att alla medarbetare och chefer ska känna till föreskrifterna och vara delaktiga i det förebyggandet arbetet. Förvaltningen har inte haft något diskrimineringsärende under året.

Verksamheterna inom egen regi har under året arbetat med inkluderingsanalyser som innebär att medarbetarna normkritiskt har granskat och utvecklat arbetssätt, rutiner och bemötande utifrån ett HBTQ-perspektiv.

Socialpsykiatrins enhet för sysselsättning och stöd har deltagit i projektet Stockholms Regnbågsteam som initierats av socialförvaltningen. Inom ramen för projektet har en förstudie genomförts över hur behovet av stöd ser ut inom gruppen HBTQ-personer med psykisk ohälsa. Deltagarna i studien närvarade på Europride där de genomförde en

enkätundersökning på temat HBTQ och psykisk ohälsa. Resultatet av enkätundersökningen visade på ett behov av riktat stöd i form av boendestöd med spetskompetens inom HBTQ samt träffpunktsverksamhet för målgruppen. Ännu ett behov som identifierades var ökad kunskap om området hos anhörigstödjare. Inom samma enhet har medarbetare genomgått utbildning för HBTQ-diplomering samt genomfört en jämställdhets- och inkluderingsvecka för Studio IT:s deltagare.

Förskolans resultat i brukarundersökningen utmärker sig positivt inom området mänskliga rättigheter och likabehandling:

- Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. I snitt 88%, endast två förskolor har lägre nöjdhetsresultat än 70%
- Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt. I snitt 90 %. Endast en förskola har lägre nöjdhetsresultat snitt än 70%.
- Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt. I snitt 90%. Ingen förskola har lägre andel nöjda än 75%.

Farsta har för få finsktalande barn i verksamheten för att kunna erbjuda en finsk förskola. Vi erbjuder dock en öppen helgverksamhet för familjer som vill att deras barn ska komma i kontakt med finska språket och finsk kultur.

Ungas organisering

På ungdomsgården Tuben i Farsta centrum är målgruppen flickor och pojkar i gymnasieåldern. Här arbetar förvaltningen med att stödja ungas organisering genom att ta tillvara, stödja och utveckla ungdomarnas egna projektidéer. På Tuben har bland annat K-popgruppen Toxic\$ startat, och gruppen fick Stockholms stads kulturstipendium 2018. Förvaltningen har en fritidsledartjänst där uppdrag ingår att vara kontaktperson i stadens projekt med ortens organisatörer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	96 %	100	94	100 %		100 %	Öka	2018
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	93 %	95 %	90 %	84 %		84 %	Öka	2018
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	90 %	90 %	80 %		88 %	Öka	2018
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	98 %	98 %	99 %	97 %	98	96 %	Öka	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bemöter invånarna med respekt och ingen blir diskriminerad

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Inga invånare upplever sig diskriminerade av förvaltningens verksamheter
- Ingen medarbetare upplever sig diskriminerad.
- Vårdnadshavarna upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. (Förbättrat resultat i förskolenkäten)

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	87 %	86 %	88 %	89 %		90 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla verksamheter inom egen regi genomför en inkluderingsanalys.	2018-01-01	2018-12-31	
 Avdelning beställares enheter påbörjar ett arbete för att höja kompetensen gällande HBTQ, och normkritiskt tänkande.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Nya detaljplaner får konsekvenser för barn och förvaltningen tar hänsyn till deras perspektiv i samhällsplaneringen. Det handlar exempelvis om tillgången till förskolor med tillhörande kvalitativa utemiljöer eller att det finns bostadsgårdar för lek och rekreation.

Parkupprustningar har barnens bästa i fokus och dialoger föregår projektens genomförande.

Förvaltningen arbetar för att stärka barns delaktighet i beslut och utformning av insatser och

aktiviteter. En projektdag arrangerad av Kunskapscentrum för fritidsledarskap mynnade ut i fem olika projekt på fritidsgårdar utifrån barnkonventionens artikel tolv om barns rätt att säga sin mening och bli lyssnade på. Projekten genomfördes alla med ungdomars deltagande.

Förvaltningens myndighetsutövande och utredande verksamheter riktad mot vuxna har fortsatt att införliva barnkonsekvensanalyser och barnrättsperspektiv i arbetsätt och handläggning för att uppmärksamma barns behov, rätt att komma till tals och få inflytande över utredning och beslut. Detta har gjorts genom att öka kunskapen hos handläggarna om barns behov och rättigheter enligt lagstiftning och konventioner, utveckla rutiner och bedömningsinstrument i handläggningen och genom att utse en särskild barnrättssamordnare inom förvaltningens individ- och familjeomsorg och biståndsbedömning av funktionsnedsättning.

Nämndmål:

Barnperspektivet beaktas i beslut och utformning av insatser och service

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att ta eget initiativ och ansvar.
- Barnkonsekvensanalys är gjord i varje enskilt ärende där barn är aktuella

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.	92,45 %			93,85 %		82 %		2018
 Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	84,04 %			85,81 %		69 %		2018
 Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.	70,78 %			76,15 %		85 %		2018
Analys								
17,5% som svarat "vet inte" på frågan om de kan vara med och påverka. En högre andel än föregående år.								
 Andel enheter som har implementerat programmet för barns rättigheter och inflytande.	100 %			0,38 %		100 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna i avdelning beställare ska under 2018 implementera stadens program för barns rättigheter och inflytande, i sitt arbete.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förskolestöds insatser följs upp och utvärderas utifrån perspektivet vad har det gett barnen.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Under året har förvaltningens medarbetare inom de myndighetsutövande verksamheterna samt cheferna inom egen regi genomgått en introduktionskurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Utbildningen är webbaserad och utvecklad av NCK (Nationellt Centrum för Kvinnofrid). Utbildningen kommer att följas upp under 2019.

Foldern "Hjälp till dig över 18 år som är utsatt för våld i en nära relation" har spridits över stadsdelsområdet genom förvaltningens alla öppna verksamheter, förvaltningens reception och genom medarbetare som har upplyst om foldern och även delat ut till personer i möten.

Ett av vård- och omsorgsboendena har genomfört en webbaserad utbildning för samtliga medarbetare om diskrimineringsfrågor; "Allas rätt!".

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism. I riktlinjerna framgår det att stadsdelsnämnder och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner.

Förvaltningens lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism omfattar åtgärder som förvaltningen själva har rådighet över, exempelvis att berörda medarbetare tar del av stadsövergripande metodstöd och utbildningar samt att socialtjänsten arbetar fram rutiner för hur avhoppare från extremistiska miljöer får hjälp och stöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	60	100	55	60	50	50 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys								
Antal medarbetare som genomfört KIs uppdragskurs, är ett mindre antal strategiskt valda medarbetare av totalt anställda som sedan sprider kunskap på förvaltningens enheter. Förvaltningen har sett till att medarbetarna deltar i stadens webb-utbildningarna kring våld i nära relation som ordnats av Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i samarbete med Länsstyrelserna och Socialstyrelsen, och de ingår även i förvaltningens introduktionsprogram. Specialiserade handläggare för relationsvåld och hedersvåld finns i förvaltningen, samtliga handläggare inom relationsvåldsteamet har även genomgått vidareutbildningar inom våld i nära relation på högskolenivå på 15 h-poäng. Förvaltningens medarbetare arbetar även med metoden Signs of Safety och uppmärksammar där barn som upplever våld i nära relationsvåld eller hedersrelaterat våld.								
● Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och	80	81	87	60		40 %	Tas fram av	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
konsekvenser av detta inkl. särskilt utsatta grupper							nämnden	
Analys								
De flesta medarbetarna inom förvaltningens avdelning beställare har genomfört stadens webbutbildningar. Arbetet med att implementera stadens program mot våld i nära relationer fortsätter och alla medarbetare uppmanas även fortsättningsvis att genomföra stadens webbutbildningar om våld i nära relationer.								
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	185 st	5 %	95 %	166 st		120 st	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

Invånare i Farsta får stöd när våld i nära relationer förekommer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism implementeras
- Kompetensen kring våld i nära relationer och bemötande av våldsutsatta, utvecklas i alla berörda verksamheter.
- En kompetenshöjande insats inom området genomförs under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enhetschefer inom förvaltningens verksamheter i egen regi får kompetenshöjande insatser inom området våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31	
 Foldern "Hjälp till dig över 18 år som är utsatt för våld i en nära relation" ska spridas internt och delas ut till allmänheten	2018-01-01	2018-12-31	
 Samtliga socialsekreterare och biståndshandläggare ska genomgå stadens webbutbildning på intranätet, En introduktionskurs om Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

För att garantera en god kvalitet har förvaltningen under året bland annat arbetat med att säkerställa rutiner för att skapa en hög tillgänglighet och säkerställa att brukare, anhöriga/närstående kan komma i kontakt med ansvarig biståndshandläggare på det sätt som passar den enskilde bäst. Flera brukare som söker kontakt med förvaltningen har behov av alternativ anpassad kommunikation (AKK) och det finns många olika hjälpmedel som används av brukarna. Området är mycket stort och den tekniska utvecklingen är snabb. För att säkerställa att den enskilde kan göra sig förstådd har medarbetare under året gått utbildningar i bildstöd och hur man kan kommunicera med exempelvis barn med funktionsnedsättningar

vid uppföljning av insatser. Förvaltningen har även köpt in så kallade samtalsmattor och tillverkat bilder som kan tas med på möten med brukare.

Förvaltningen har satsat på kompetensutveckling av biståndsbedömare inom funktionsnedsättning genom bland annat en utbildning i användandet av bildstöd, en webb-utbildning med fokus på anhörigstöd, samt insatser för att öka kunskapen kring att förebygga, motverka och hantera hot och våld.

Förvaltningen har även aktivt arbetat med stöd till anhöriga och under året har exempelvis ett försök med föräldrastödsgrupp startats upp, där en handläggare tillsammans med anhörigkonsulent har erbjudit träffar för föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser. Föräldrastödsgruppen har varit mycket uppskattad av deltagarna.

Verksamheterna i egen regi fokuserar på individens utveckling utifrån dennes egna resurser och arbetar utifrån ett personcentrerat arbetssätt för att tillgodose brukarens behov av en god vård och omsorg.

Inom förvaltningen har LSS-verksamheterna fört en regelbunden dialog med brukarna om mat- och måltidssituationen. Inom enheten för sysselsättning och stöd har det pågått ett arbete för att höja medvetenheten kring kost och hälsa med målsättningen att äta mer vegetariskt, ekologiskt och närproducerat. Samma enhet anordnade under året en hälsovecka då deltagarna planerade och genomförde en vistelse på Värmdö med temat hälsa. Daglig verksamhet har tagit fram en handlingsplan för införande av mat- och måltidsråd. Stadsdelens dietist har varit tillgänglig i frågor som rör kost och nutrition.

Några av verksamheterna har infört handledning för medarbetarna för att förstärka evidensbaserade metoder i arbetet samt möjliggöra systematisk uppföljning. Den systematiska uppföljningen har bland annat bidragit till att skapa kontinuitet för brukaren genom att medarbetarna arbetar enhetligt kring individen. Enhetlighet och individanpassade arbetssätt som utgår från brukarens genomförandeplan förstärker brukarens upplevelse av trygghet.

Kultur- och fritidsaktiviteter tas regelbundet upp för dialog med brukarna inom egen regis verksamheter. Denna dialog sker bland annat inom ramen för husmöten eller andra liknande forum för brukardialog.

Fritidsgården Morris i Hökarängen har öppen verksamhet två kvällar i veckan för ungdomar med kognitiva funktionshinder. Morris genomför förutom den öppna verksamheten ett terminsprogram med aktiviteter och utflykter för målgruppen. Samarbete sker även med Svenska kyrkan som en kväll i veckan har verksamheten Himmel och Pannkaka för unga vuxna med samma funktionshinder. Fritidsgården Morris har under sommaren genomfört ett dagläger på Gålö för målgruppen samt "Strandhäng" vid Stora Sköndals handikappbad, en dag med olika aktiviteter, bad och häng. Särskilda aktiviteter har även anordnas under höst och jullov. Ett samarbete med Hägersten/Liljeholmen sker också för att anordna större discon för målgruppen.

Reinvesteringar har utförts på parkvägar och i trappor för ökad tillgänglighet. Bland annat har trappor fått kontrastmarkeringar och parkvägars beläggning har förbättrats. Förvaltningen har också kompletterat parkvägar med ledstänger på flera platser för att förbättra tillgängligheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	93 %	82 %	88 %		86 %	88 %	2018
Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 %	95 %	100 %	83 %		83 %	90 %	2018
Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				98 %		98 %	88 %	2018
Analys								
Frågan ställs inte i SKLs nationella undersökning, värden för nöjdindikatorn för LSS-boende finns ej.								
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	93 %	88 %	93 %		93 %	89 %	2018
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	100 %	75 %	82 %		85 %	tas fram av nämnden	2018
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	72 %	74 %	71 %	72 %		74 %	77 %	2018
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	82 %	67 %	72 %		74 %	tas fram av nämnden	2018
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	89 %	100 %	90 %		91 %	91 %	2018

Nämndmål:

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av god kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Brukare är nöjda med de aktiviteter som erbjuds för personer med funktionsnedsättning
- Hälso- och sjukvårdsdokumentationen inom socialpsykiatrins boende utvecklas med utgångspunkt i systematiska egenkontroller.
- Brukare får en god och säker hälso- och sjukvård.
- Personer med funktionsnedsättning som får insatser i nämndens verksamheter får näringsriktig mat i trevliga måltidssituationer
- Den fysiska miljön är utformad så att alla kan delta i aktiviteter.
- Alla brukare inom LSS har god kännedom om vem som är utsedd kontaktperson.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brukare i boende inom socialpsykiatri (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.	100 %	100 %	100			90 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementering av mat- och måltidsråd görs inom boendena och daglig verksamhet inom avdelningen egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

I samband med projektering av lekplats i Tallkrogen genomfördes ett dialogmöte där cirka 20 personer deltog, de flesta kvinnor. Utöver det har förvaltningen tillsammans med bland annat Trafikkontoret genomfört dialoger med invånare kring utvecklingen av de nya parkerna vid Farstaängen och Farsta strandbad. Deltagare har i huvudsak varit högstadiel elever, men också parkleksbesökare och seniorer. Genom aktivt uppsökande arbete har förvaltningen sett till att grupper som sällan kommer till tals i dialogsammanhang skulle få möjlighet att få sina röster

hörda.

Förvaltningen har även samverkat med föreningar i flera satsningar under året. till exempel nationaldagsfirande och flera sommarlovsaktiviteter inklusive Sportscamp och Fagersjödagen. Även under övriga lov har föreningar samarbetat och kompletterat förvaltningens utbud med en mängd aktiviteter. Under jullovet genomfördes en särskild satsning, stadsdelsnämnden avsatte 300 000 kronor för föreningar att söka till olika öppna gratisaktiviteter för barn och ungdomar vilket medförde att utbudet under jullovet ökade markant. Det har även genomförts ett föreningsmöte där alla föreningar i stadsdelsområdet bjöds in för att diskutera samverkan och utveckling av Farsta.

Lokala utvecklingsprogram (LUP)

Till Farsta stadsdelsnämnd fördelade kommunfullmäktige 4,7 mnkr för Demokrati- och utvecklingsarbete. Av dessa medel har ca 2 mnkr avsatts för ”Farstalyftet” (se mål 1.3), i huvudsak för personalkostnader för en samordnare samt för Stiftelsen på rätt väg.

Mötesplats Fagersjö som är ett resultat av medborgardialoger som genomfördes 2015 har fortsatt att utvecklas med aktiviteter. Kostnad för drift av mötesplatsen samt aktiviteter beräknas till ca 1 mnkr. Medlen har även använts till ytterligare en medborgarbudget i Fagersjö, samarbete mellan socialtjänsten och förskolor i Hökarängen för att kunna ge ökat stöd till föräldrar, projekt med stadsdelsmammor, utveckling av ett förskolebibliotek i Fagersjö samt projektledning och kostnader för att ta fram och följa upp lokala utvecklingsplaner.

Förvaltningens arbete inom ramen för de lokalutvecklingsprogrammen (LUP) är integrerat i ordinarie verksamhetsplanering och -uppföljning och redovisas under respektive verksamhetsområde. Några av de aktiviteter som genomförts inom ramen för LUP:

- En handlingsplan för ökad trygghet vid Stieg Trenters torg innefattande fysiska och sociala åtgärder har kommunicerats med invånare och överlämnats till berörda fackförvaltningar, fastighetsägare och näringsidkare.
- I Farsta strand har förvaltningen genomfört en trygghetsinventering med ungdomar runt fritidsgårdens närområde
- I stadsdelen Fagersjö har Farsta stadsdelsnämnds demokratiråd träffat representanter för olika boende- och intressegrupper för samtal kring lokala utvecklingsfrågor.
- En medborgarbudget har genomförts i Fagersjö där invånarna fick rösta om hur två aktivitetsytor ska utformas vid upprustningen av nya parken Måsen. Invånarna fick välja typ av klätterställning och typ av utegym. Under hösten togs första spadtaget för upprustningen av parken.
- En handlingsplan för ökad trygghet och säker skolväg har arbetats fram i dialog med fastighetsägare och civilsamhället. Bland annat kommer en central gångtunnel att få ny belysning och konstnärlig utsmyckning. Under hösten har workshops hållits tillsammans med kulturförvaltningen där barn, ungdomar och seniorer har deltagit. På workshoparna har deltagarna skapat digitala verk på surfplattor som sedan tryckts upp på stora plåtar som ska sättas upp i gångtunneln. Även belysningen i tunneln har bytts ut.
- Projektet med stadsdelsmammor är igång. De arbetar både uppsökande och de har en öppen social verksamhet för ensamstående kvinnor med barn och flyktingar vid Mötesplats Fagersjö.

- Biståndsenheten för äldre har arbetat med att nå fler invånare med information om nämndens tjänster genom att ordna träffar på mötesplatsen i Fagersjö.
- Förvaltningen har genomfört ett brett utbud av aktiviteter under sommaren och övriga lov, både ordinarie verksamhet samt ett antal extra aktiviteter i samarbete med lokalt föreningsliv. För att möjliggöra att fler av stadsdelens barn och ungdomar kunde delta i sommaraktiviteter har badbuss och tonårsläger gjorts avgiftsfria.

På Mötesplats Fagersjö har fokus under året varit att verksamhetsanpassa lokalerna för förvaltningens senior-, fritids- och förskoleverksamheter, samt stadsdelsmammornas öppna verksamhet. Utifrån önskemål i tidigare genomförda medborgardialoger har del av lokalerna byggts om till dans- och musikrum i samarbete med kulturförvaltningen. Förvaltningen har också intensifierat information om Mötesplats Fagersjö till kultur- och föreningsliv i syfte att bredda utbudet.

Inom verksamheterna i egen regi finns utbildade anhängigombud som ingår i ett etablerat nätverk tillsammans med anhängigkonsulent. Anhängigkonsulenten är sammankallande för nätverket och regelbundna träffar har genomförts under året. Inom verksamheternas olika former för anhängigstöd anordnas anhängigträffar. Anhängigstödet skickar även ut anhängigbrev för att inkludera de anhängiga i pågående processer inom verksamheterna.

Anhängigstödet har under året lanserat ett månatligt nyhetsbrev med aktuell information som riktas till anhängiga, medarbetare och vårdcentraler inom stadsdelen.

Samverkansmöten med primärvården har genomförts regelbundet. Via kontaktpersoner på vårdcentralerna kan information om de aktiviteter anhängigstödet erbjuder nå en bredare målgrupp.

Anhängigkonsulent i samverkan med biståndshandläggare har under året startat upp en grupp för föräldrar med barn som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Inom ramen för det stadsövergripande projektet Psykisk hälsa har föreläsningar och anhängiggrupper arrangerats och tillsammans med idrottsförvaltningen har Måbra-kurser anordnats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	40 %	41 %	38 %	39 %		40 %	42	2018
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	26 %	27 %	26 %	19 %		21 %	25	2018

Nämndmål:

Farsta utvecklas i dialog med invånarna och i samverkan med många intressenter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Invånarna deltar i möten och dialoger.
- Medborgarförslag tas tillvara.
- Medborgarbudget genomförs

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	77 %	77 %	77 %	81 %		82 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta utveckla Mötesplats Fagersjö	2017-01-01	2019-12-31	
 Handläggare och socialsekreterare inom avdelning beställare genomför webbutbildning "stöd till anhöriga", från nationellt kompetensforum anhöriga.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Medarbetarna har under året genomfört webbutbildningen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Inköpsmodulen har underlättat för verksamheterna att göra hållbara val vid inköp, och trenden för användande av inköpsportalen är generellt stigande. Under perioden har systemutnyttjandet stigit till 75 procent och överträffar årsmålet. Stadens serviceförvaltning anlitas för genomförandet av upphandlingar vilket säkerställer att stadens riktlinjer för upphandling efterlevs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	75 %			60 %		65 %	Tas fram av nämnden	VB 2018
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		85 %	85%	2018

Nämndmål:

Hållbara alternativ prioriteras vid inköp av varor och tjänster

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

-Andel elektroniska inköp ökar.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Uppföljning av driftbudget

Farsta stadsdelsnämnds justerade nettobudget uppgick till 1 636,8 miljoner kronor för år 2018. I beloppet ingår budgetjusteringar om 29,3 mnkr och prestationsförändringar om 30,1 mnkr som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget på 19,4 miljoner kronor.

Verksamhet	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse		
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Nämnd- och förvaltningsadministration		79,4	0	78,3	-2,8	4	6,3
Individ- och familjeomsorg		190,4	-7,9	200,3	-19,5	1,6	-23,5
- varav socialpsykiatri		52,8	-5	59,2	-8,4	-3,1	-10,5
Stadsmiljöverksamhet		24	0	21,9	-0,1	2,1	-0,8
- varav avskrivningar och intern ränta		11,4	0	8,3	0	3,1	4
Förskoleverksamhet		343,1	-26,2	340,4	-30,6	7,1	-5,5
Äldreomsorg		648,8	-51,1	695,3	-87,6	-9,9	0,5
Stöd- och service, funktionsnedsättning		309,6	-18	331,5	-37,4	-2,5	10
Fritid och kultur		27,3	-1,9	29,9	-3,9	-0,6	-1,3
Flyktingmottagande		91,2	-90	41,3	-45	5	0
Arbetsmarknadsåtgärder		19	-2,5	18,1	-4,9	3,3	5,1
Ekonomiskt bistånd		106,8	-5,3	108,3	-6,8	0	2,1
Total drift		1 840	-203	1 865	-239	10,1	-3,2
Resultatfond från 2018, överskott						7,1	10,8
Resultatfond till 2019, överskott						-14,1	-7,1
Total inkl. resultatöverföring						3,1	0,5
Investeringsplan		19,4	0	13,7	-1,3	7,0	0,7
- varav stadsmiljöverksamhet		14,5	0	9,9	0	4,6	2,6
- varav inventarier och maskiner		4,9	0	3,7	-1,3	2,4	-1,9

Verksamhetsområde individ- och familjeomsorg redovisar i sin helhet ett mindre överskott om 1,6 miljoner kronor, vilket är en stor förbättring jämfört med föregående år när underskottet uppgick till 23,5 miljoner kronor. Barn och unga redovisar ett litet överskott om 0,4 miljoner kronor, vuxna missbruk ett överskott om 2,7 miljoner kronor och socialpsykiatri underskott om 3,1 miljoner kronor. Den översyn som förvaltningen genomfört har gett önskad effekt för att komma till en budget i balans för verksamhetsområdet. Ett underskott kvarstår inom socialpsykiatri, men resultatet har förbättrats under 2018 med 7,4 mnkr jämfört med föregående år. Utredning pågår av alternativa lokaler för socialpsykiatrins boende för att uppnå bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.

Förskoleverksamheten har under 2018 utökat sin resultatfond på totalen. Resultatenheterna ökar sin resultatfond med 7,0 miljoner kr. Det genomsnittliga barnantalet per månad i Farstas

kommunala förskolor var 2 300 under året, vilket kan jämföras med 2 215 barn per månad under 2017. Budgeten för 2018 baserades på 2 269 barn per månad, vilket innebär att det i genomsnitt har varit 31 barn fler inskrivna i Farstas kommunala förskolor jämfört med budget. Avdelningen för förskola har därmed fått en utökad budgetram, vilket har bidragit till överskottet.

Verksamhetsområde äldreomsorg har i sin helhet ett underskott om 9,9 miljoner kronor. Inom verksamhetsområdet äldreomsorg uppvisar beställarsidan ett underskott om 3,1 miljoner kronor, vilket är att se som ett mindre underskott i förhållande till budget med en avvikelse om -0,5 procent. De kommunala hemtjänstenheterna redovisar ett underskott om 5,8 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med föregående år med 1,5 miljoner kronor. Del i detta är de samordningsvinster som gjorts genom att på ett bättre sätt fördela ärenden mellan hemtjänst och verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Omstruktureringen av Edö äldreboende har fortsatt under året och tomställningen av lokaler har inneburit kostnader för tomgångshyror och uteblivna intäkter. I samband med tertialrapport 2 ansökte nämnden om kompensation för detta om 8,4 miljoner kronor vilka beviljades.

Verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisar ett underskott om 2,5 miljoner vilket främst avser ett underskott inom enheten för personlig assistans. Arbete pågår och intensifieras för att komma i ekonomisk balans.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har ökat jämfört med föregående år och ökningen beror främst på att stadsdelen har tagit emot en stor andel av nyanlända. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har ökat från 5,7 miljoner kronor i snitt per månad år 2017 till 6,1 miljoner kronor i snitt per månad år 2018. Verksamhetsområdet redovisar en budget i balans tillsammans med de extra medel som utbetalats från Migrationsverket avseende nyanlända.

Osäkerhet kring ersättningar från Migrationsverket har inte varit lika stora som under tidigare år. Övergång till schablonersättning har gjort prognossäkerheten högre. I bokslutet redovisas dock ett överskott vilket till stor del beror på de extra medel som tilldelades under hösten i syfte att minska segregationen. Dessa medel på totalt 6,8 miljoner kronor har förvaltningen inte kunnat förbruka och därför redovisas ett överskott om 5 miljoner kronor. Nämnden kommer också periodisera stora delar av generalschablonen till 2019/2020 för kostnader till det sociala stödet för nyanlända under kommande år.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Nämnd och gemensam administration

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Nämnd- och förvaltningsadministration	79,4	0	78,3	-2,8	4,0	6,3
Avvikelse i %					5,0 %	13,4%

Verksamheten redovisar ett överskott om 4,0 miljoner kronor vilket utgörs av den reserv som budgeterades i samband med verksamhetsplanen för året.

Individ och familjeomsorg

Utfall jämfört med budget

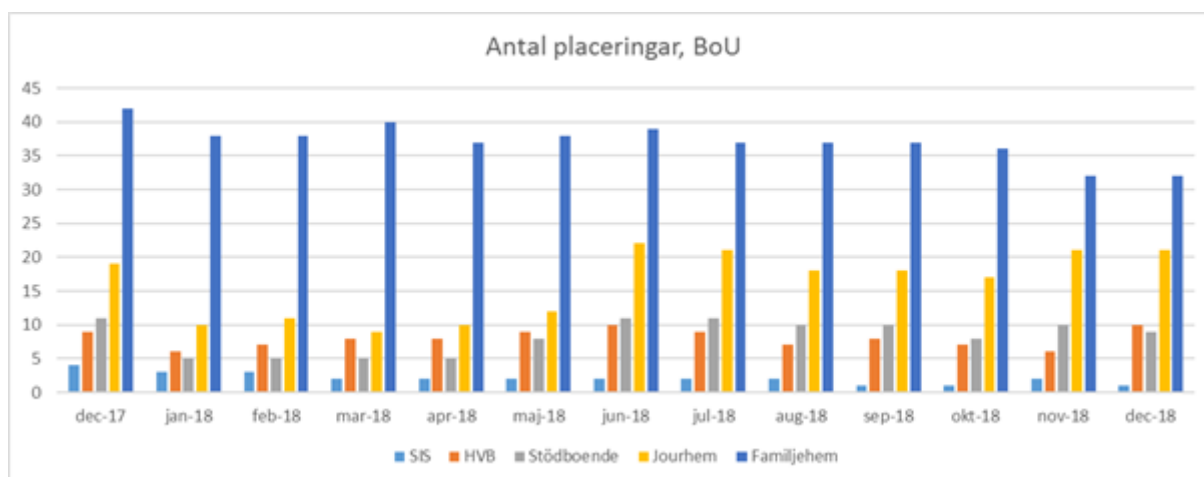
Individ- och familjeomsorgens totala resultat är ett överskott om 1,6 miljoner kronor varav socialpsykiatri redovisar ett underskott om 3,1 mnkr. Förvaltningens arbete under 2018 med översyn inom socialpsykiatri har resulterat i en minskning av underskottet med 7,4 miljoner kronor jämfört med 2017. Administration inom individ- och familjeomsorg redovisar ett överskott om 1,6 miljoner kronor.

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Individ- och familjeomsorg	190,4	-7,9	200,3	-19,5	1,6	-23,5
varav socialpsykiatri	52,8	-5,0	59,1	-8,4	-3,1	-10,5
Summa	190,4	-7,9	200,3	-19,5	1,6	-23,5
Avvikelse i %					0,9%	19%

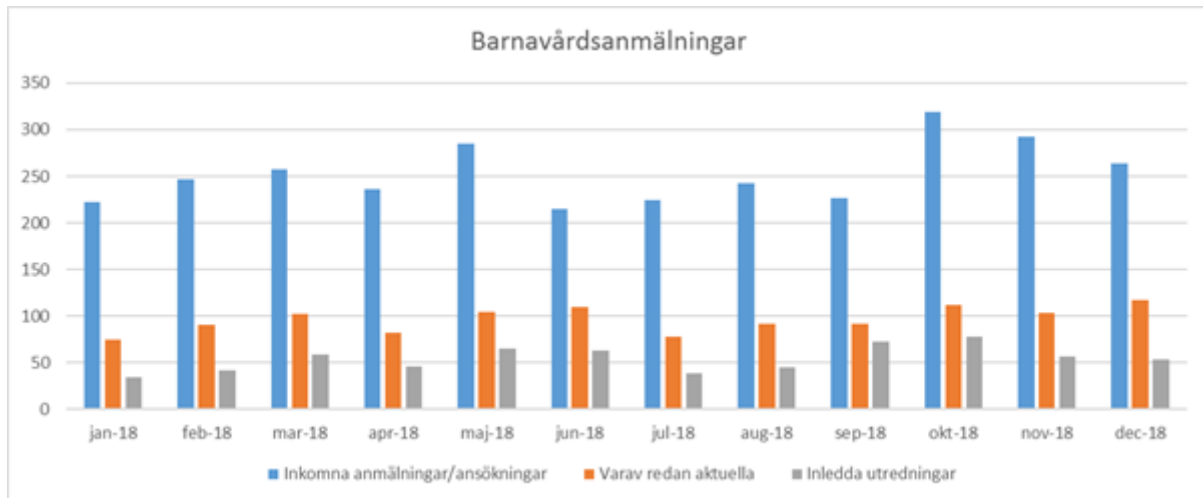
Barn och Unga

Barn och Unga, öppenvård redovisar ett överskott om 0,4 miljoner kronor vilket främst beror på ökade intäkter.

Barn och Unga, utredning redovisar en budget i balans. Kostnader för bemanningstjänster har minskat med cirka 6,3 miljoner kronor jämfört med 2017. Kostnader för SIS-placeringar har minskat med 47% under 2018.

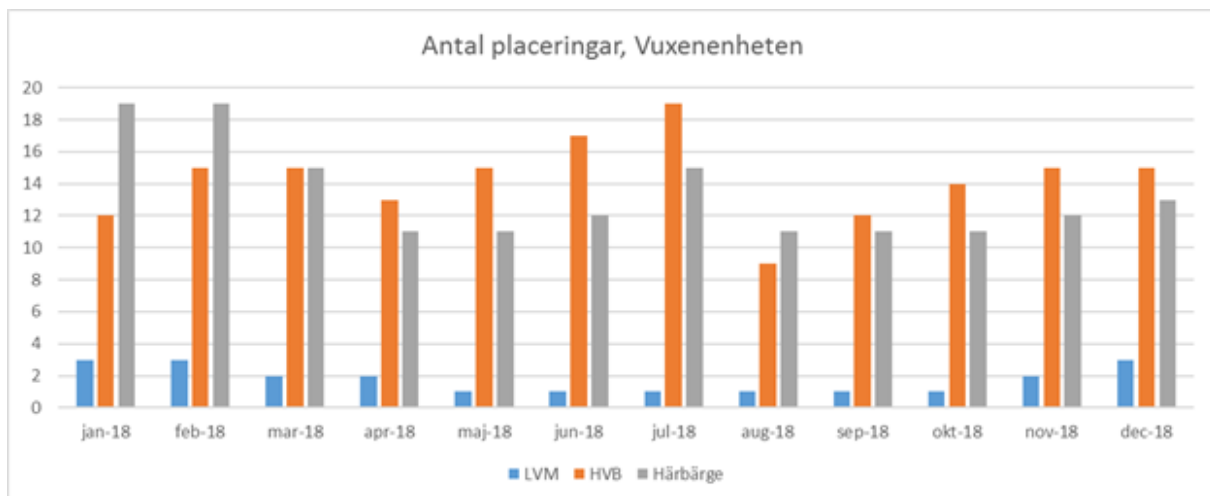
Antalet anmälningar och ansökningar har ökat under året och antalet inledda utredningar har ökat med 10%.

Kostnader för mottagning av ensamkommande barn och unga täcks av dygnersättningar samt tidigare återsökningar av faktiska kostnader från Migrationsverket.

Vuxna

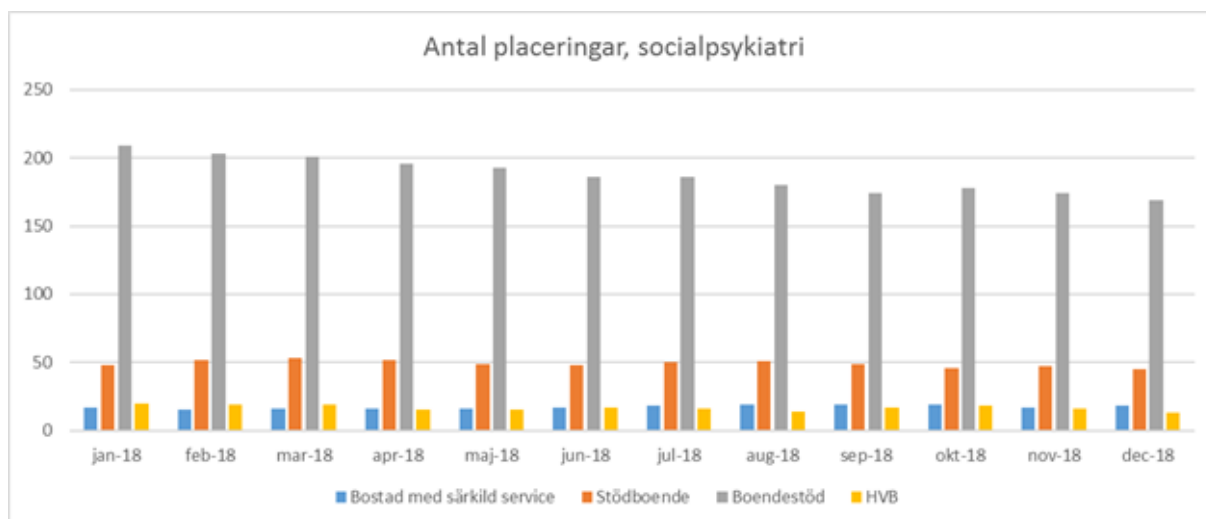
Vuxna missbruk redovisar ett överskott på 2,7 miljoner kronor. Kostnaderna för LVM-placeringar, samt placeringar i HVB-hem och härbärgen har varit 28,4% lägre än 2017.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri visar ett underskott i budgeten för både beställar- och utförarverksamheter.

Beställarenheten redovisar ett underskott på 0,8 miljoner kronor. Enheten har under 2018 genomfört en översyn av verksamheten vilket resulterade i minskade kostnader för bemanningstjänster och insatser. Kostnader för stödboende, boendestöd, försöks- och träningslägenheter samt sysselsättning har minskat med 14% jämfört med 2017.

Nämndens utförarverksamheter visar ett underskott om 2,3 miljoner kronor, beroende på att vissa verksamheter har för få platser på sitt boende för att kunna uppfylla sitt HSL-ansvar och samtidigt ha en ekonomi i balans.

Stadsmiljö

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Stadsmiljö	12,6	0	13,6	0	-1,0	-0,8
internräntor	0,7		0,5		0,2	0,2
avskrivningar	10,7		7,8		2,9	3,8
Summa	24,0	0	21,9	0	2,1	3,1
Avvikelse i %					8,7%	13,8%

Stadsmiljö exklusive kapitalkostnader redovisar ett underskott om 1 miljoner kronor. Under posterna internräntor och avskrivningar ingår kapitaltjänstkostnader enbart för stadsmiljö. Förvaltningens totala kostnad för internräntor och avskrivningar uppgår till 0,7 respektive 12,6 miljoner.

Förskoleverksamhet

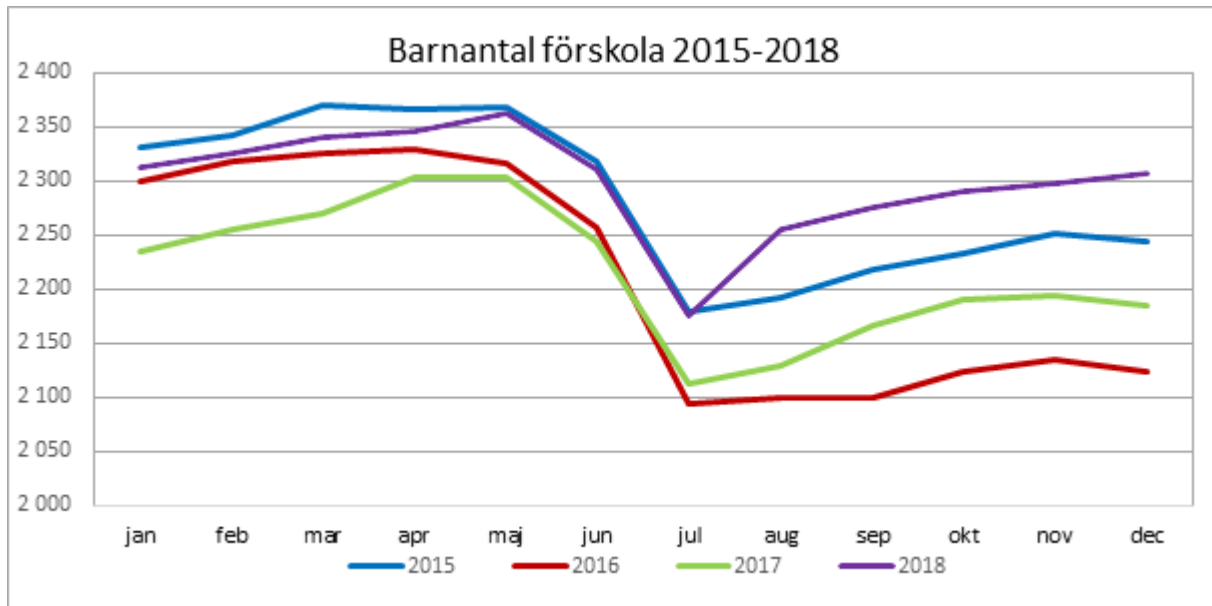
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Förskola						
Summa	343,1	-26,2	340,4	-30,6	7,1	-5,5
Resultatfond från 2018, överskott					7,1	-10,3
Resultatfond till 2019, överskott					-14,1	-7,1
Summa efter resultatöverföring					0,1	

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
Avvikelse i %					0,0%	0,0%

Verksamheten redovisar ett överskott på 7,1 miljoner kronor före resultatöverföring och ett överskott på 0,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn per månad har varit 2 300 under året. Budgeten är beräknad på 2 269 barn. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Under året har två förskolor med totalt 12 nya förskoleavdelningar öppnats. Två paviljongförskolor samt en förskola med fem avdelningar har avvecklats under året.

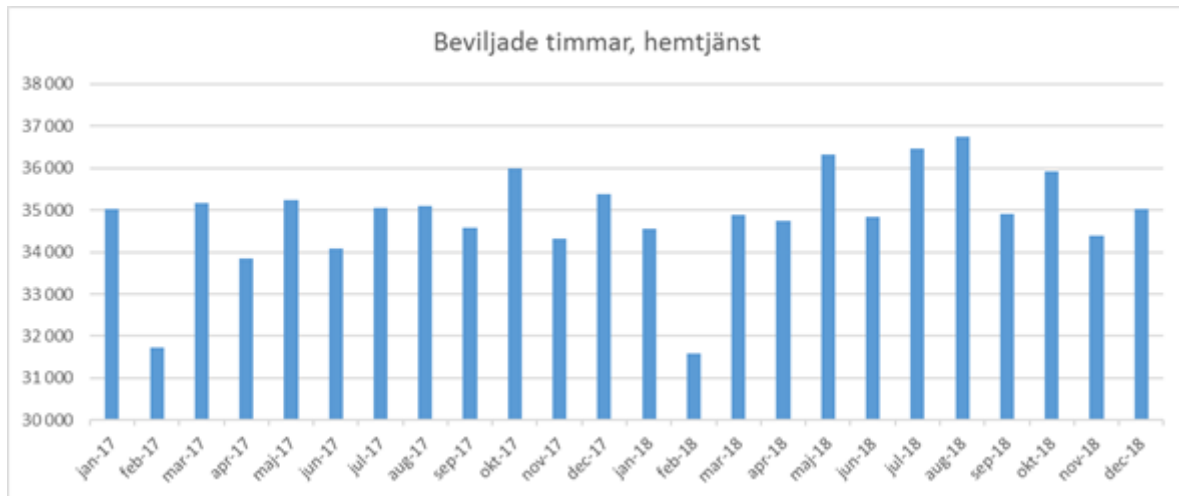
Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget

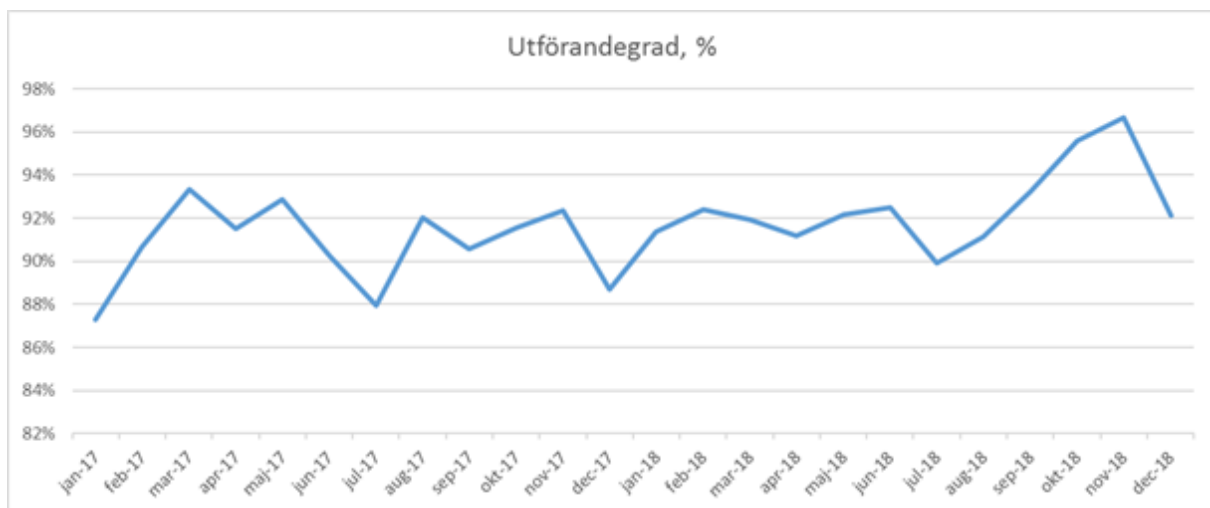
Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Äldreomsorg						
Summa	648,8	-51,1	695,3	-87,6	-9,9	0,5
Avvikelse i %					-1,7%	0,0%

Beställarenheten redovisar underskott på 3,1 miljoner kronor vilket främst beror på ökade volymer.

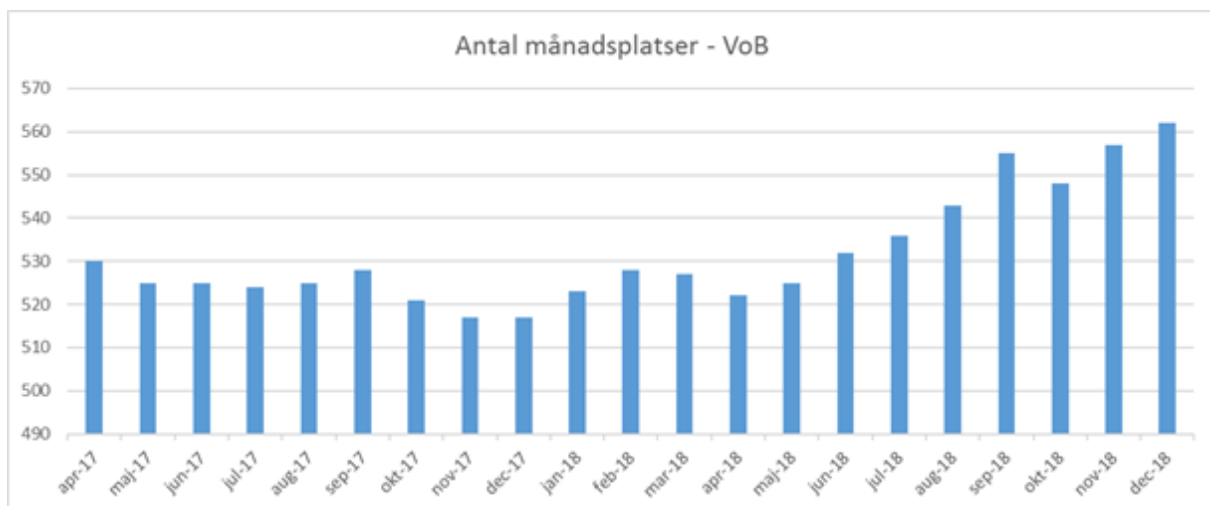
Antal unika personer med insats inom äldreomsorg har ökat från 2 077 i december 2017 till 2 107 i december 2018. Under 2018 har antalet beställda dagtimmar i hemtjänst varit i snitt 35 032 per månad, vilket är cirka 400 timmar mer per månad än 2017.

Utförandegraden av beställd tid har ökat under året vilket medför ökade kostnader för beställarenheten.

Antalet månadsplaceringar i vård- och omsorgsboende ökade från 517 i december 2017 till 562 i december 2018.

Nämnden utförarenheter inom hemtjänst har minskat sitt underskott jämfört med 2017. Underskottet för 2018 ligger på 5,9 mnkr. Arbetet med att komma i ekonomisk balans fortsätter. Omstruktureringen av Edö äldreboende har fortsatt under året och tomställningen av lokaler har inneburit kostnader för tomgångshyror och uteblivna intäkter. I samband med tertialrapport 2 ansökte nämnden om kompensation för detta om 8,4 miljoner kronor vilka beviljades. Vård- och omsorgsboendet Postiljonen återtogs av kommunen den 1 november. Verksamheten har under den perioden gett ett överskott.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Mnkr						
Funktionsnedsättning						
Summa	309,6	-18	331,5	-34,7	-2,5	10
Avvikelse i %					0,9%	3,7%

Stöd och service till personer med funktionsnedsättnings totala resultat inklusive avdelningsadministration är ett underskott på 2,5 miljoner kronor.

Beställarenheten redovisar ett underskott på 0,4 miljoner kronor. Underskottet främst beror på att kostnader för persontransporter ligger på hög nivå. Verksamheten har i volym ökat med cirka 8,5% jämfört med 2017.

Nämndens utförarenheter inom funktionsnedsättning redovisar ett underskott om 2,1 miljoner kronor. Gruppboendestäder visar överskott, medan enheten för personlig assistans visar ett stort underskott delvis på grund av stort intäktsbortfall. Arbetet med att komma i ekonomisk balans pågår och har intensifieras.

Fritid och kultur

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Mnkr						
Fritidsverksamhet	27,3	-1,9	29,9	-3,9	-0,6	-1,3
Avvikelse i %					2,4%	4,8%

Verksamheten redovisar ett underskott om 0,6 miljoner kronor beroende på framförallt ökade övriga kostnader för verksamheten, bland annat kostnader för djurfoder, samt för drift och underhåll av lokaler.

Flyktningmottagning

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Mnkr						

Verksamhet, mnr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
Flyktningmottagning						
Summa	91,2	-90	41,3	-45,0	5,0	0
Avvikelse i %					414,78%	-

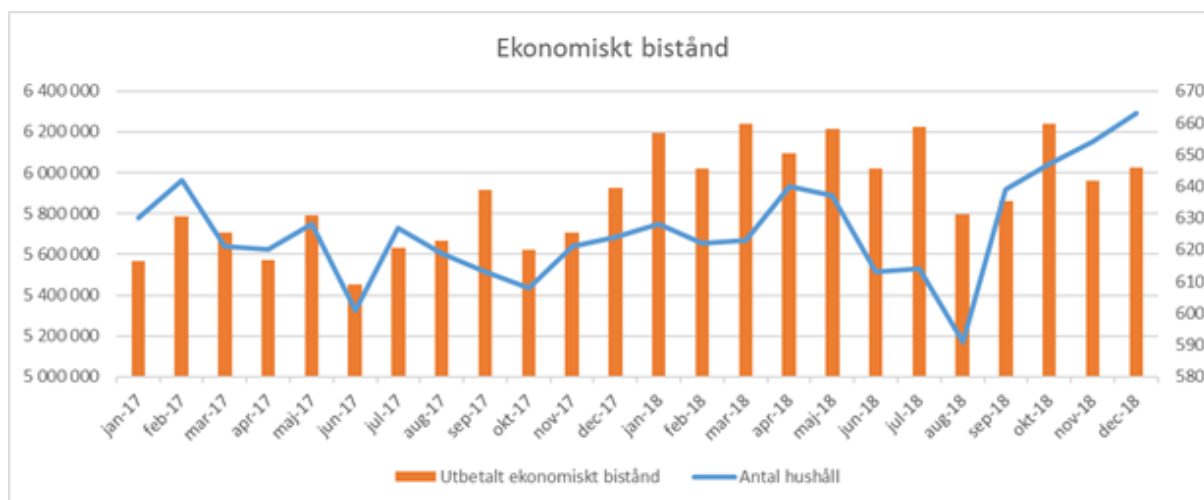
För verksamhetsområdet flyktningmottagning har alla kostnader täckts med statsbidrag från Migrationsverket. Under 2018 har Migrationsverket betalat ut resterande belopp för 2016 och 2017. Det finns fortfarande osäkerhet avseende återsökningar för faktiska kostnader samt schablonersättningar för andra halvåret 2018 varav försiktighet har vidtagits vid uppbokningar av dessa intäkter. Kostnader har även täckts av generalschablon till vissa delar medan en stor del av generalschablonen för 2018 har periodiserats över till 2019-2020 då kostnader för socialt stöd till nyanlända kommer.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnr	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Mnr						
Ekonomiskt bistånd	106,8	-5,3	108,3	-6,8	0,0	2,1
Arbetsmarknadsåtgärder	19,0	-2,5	18,1	-4,9	3,3	5,1
Summa	125,8	-7,8	126,4	-11,7	3,3	7,2
Avvikelse i %					2,8%	6,50%

Verksamheten för ekonomiskt bistånd visar en budget i balans.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad har ökat från 621 år 2017 till 631 år 2018. Ökningen beror främst på att stadsdelen har tagit emot en stor andel av nyanlända. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har ökat från 5,7 miljoner kronor i snitt per månad år 2017 till 6,1 miljoner kronor i snitt per månad år 2018.

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 3,3 miljoner kronor. Antal personer inom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 38,2% under 2018 vilket medfört ökade intäkter från Arbetsförmedlingen.

Prognos och prognossäkerhet

Verksamhet	Prognossäkerhet		
	Utfall VB	T2	T1
Mnkr			
Nämnd- och förvaltningsadministration	4,0	6,5	5,0
Individ- och familjeomsorg	1,6	-4,0	-2,5
varav socialpsykiatri	-3,1	-4,0	-2,5
Stadsmiljöverksamhet	2,1	0,0	0,0
varav avskrivningar och intern ränta	3,1	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	0,1	0,0	0,0
Äldreomsorg	-9,9	-7,5	-2,5
Stöd- och service, funktionsnedsättning	-2,5	-1,0	0,0
Fritid och kultur	-0,6	0,0	0,0
Flyktingmottagande	5,0	6,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	3,3	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	0,0	0,0	0,0
Total drift	3,1	0,0	0,0

Prognossäkerheten har varit god under året. Nämnden har prognostiserat en budget i balans i såväl tertialrapport 1 som tertialrapport 2 och utfallet blev sedan i bokslutet ett överskott om 3,1 miljoner kronor. Under hösten är det framförallt inom individ- och familjeomsorg som vi har sett de största förbättringarna och där underskott vänts till överskott på totalen. Inom äldreomsorgen har ökningen avseende månadsplatser för Vård- och omsorgsboende under september-december varit svåra att förutspå i samband med T2-prognosen.

Analys av resultaträkning

Jämförelse mellan 2017-12-31 och 2018-12-31

Intäkter

- Intäkterna har totalt sett minskat med 9,3 procent jämfört med föregående år. Minskningen går att härleda till minskade intäkter för statsbidrag från Migrationsverket.
- Intäkter för Övriga taxor och avgifter har ökat och ökning beror på volymökningar inom äldreomsorg och förskola jämför med samma period föregående år. Ökade intäkter för egenavgifter avseende hem för vård eller boende syns också jämfört med föregående år.
- Hyresintäkterna har inte förändrats nämnvärt jämfört med föregående år.
- Den stora minskningen av intäkter på konto 351* som avser ”Driftbidrag” beror på minskade intäkter avseende Migrationsverket. Under 2017 gjordes större utbetalningar och framförallt avseende vissa upplupna intäkter från tidigare år. Nämnden har också periodiserat större andel av generalschablonen från Migrationsverket i år vilket minskar årets intäkter.

- Intäkter i form av driftbidrag från AMS har ökat jämfört med föregående år och beror på flera anställda med någon form av arbetsmarknadsbidrag, däribland Stockholmsjobben. Vi ser effekterna av ökade arbetsmarknadsåtgärder och ett mer framgångsrikt arbete.
- Intäkterna för ersättning från försäkringskassan personlig assistent, LASS har minskat med cirka 19 procent och beror på ett minskat antal personer med LASS-ersättning jämfört med föregående år.
- Försäljningen av verksamhet har ökat jämfört med föregående år. Ökade intäkter från externa och övriga förvaltningar avseende funktionsnedsättning (daglig verksamhet och vuxenboende) samt äldreomsorg (vård och omsorgsboende). Ökningen i intäkter beror på att flera verksamheter har återgått i kommunal regi under 2017 och 2018 vilket gör att intäkterna naturligt ökar.
- Försäljning av konsulttjänster har ökat jämfört med föregående år och beror på att fakturering avseende facklig tid har gjorts på detta konto 2018.

Kostnader

- Kostnaderna har totalt sett ökat med cirka 18,9 miljoner kronor, under 2018 jämfört med 2017.
- Kostnaderna på Bidrag till enskilda har ökat med 5,3 mnkr under perioden. Ökningen beror på en ökning av andel hushåll med ekonomiskt bistånd jämfört med föregående år. Del i denna ökning är flyktingmottagande som är större i Farsta än övriga stadsdelar och därmed flera personer som är i behov av ekonomiskt bistånd.
- Kostnaderna på konto 463* ”Köp av huvudverksamhet” har minskat 6,3 procent, 53,6 miljoner kronor, jämfört med föregående år. Minskningen avseende köp av huvudverksamhet beror främst på en minskning avseende Individ- och familjeomsorg och specifikt SiS-placeringar och flyktingmottagande. Positivt är också att kostnaderna inom Vuxna missbruk också minskat. En ökning ses avseende kostnader till övriga nämnder vilket beror på att flera verksamheter har återgått i kommunal regi inom övriga stadsdelsnämnder.
- Löner till anställda på konto 502* har ökat om 8,1 procent och cirka 35,7 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kostnadsökningen går att härleda till återtag av verksamhet i egen regi under 2018 samt att lönekostnaderna inom BoU ökat till följd av att fler personal har anställts och färre konsulter har köpts in. Samtidigt som den årliga lönerevisionen på cirka 2,5 procent genomförts. Ökningen av beredskapsarbetare beror på flera personer med arbetsmarknadsåtgärder jämfört med föregående år och framförallt är det Stockholmsjobben som har ökat volymen.
- Konto 51* Sjuklön har ökat något jämfört med föregående år och beror på att sjukfrånvaron ökat inom förvaltningen. Förvaltningen arbetar aktivt med att minska sjukfrånvaron med olika insatser.
- Kostnaderna för lokalhyror har ökat med cirka 2,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta beror framförallt på de nya verksamheterna inom förskola och LSS som har gett ökade lokalkostnader. Samtidigt har tidigare hyror räknats upp i enlighet med index.
- De totala kostnaderna på konto 615* ”Mindre reparationer och underhåll av fastigheter” har ökat med cirka 530 tkr vilket beror på att underhållsbehovet har varit betydligt större under 2018 jämfört med samma period föregående år. Bland annat

beror det på att Miljöförvaltningen genomfört kontroller på förskolor vilket lett till flera underhållsarbeten i dessa lokaler utifrån deras krav. Kostnaderna för Övriga fastighetskostnader har minskat vilket beror på stora kostnader föregående år för projektering av nya förskolor och kostnader från SISAB.

- Kostnadsökningen avseende inköp av förbrukningsinventarier beror på en ökning av antal enheter i förvaltningens regi och specifikt ett par nya förskolor som gör att kostnaderna ökar samt större inköp av iPads till förskolans verksamhet.
- Kostnaderna för Larm och bevakning på konto 734* har ökat något jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på byte av leverantör under 2018 och har inneburit byteskostnader.
- Ökade kostnader för IT-system beror på ökad kostnad för nämnden för stadens IT-prislista 2018 jämfört med föregående år.
- Den stora minskningen av kostnader för konsulttjänster beror på att verksamheten i stort sett upphört att köpa in konsulttjänster och istället anställt personal.
- Stor minskning av kostnader för inhyrd personal om cirka 8,8 mnkr jämfört med föregående år. Andel inhyrd personal inom Individ och familjeomsorg, har minskat markant med cirka 6 miljoner kronor och förskolan har också minskat sina kostnader för inhyrd personal med cirka 2,5 miljoner kronor.
- Ökade kostnader på konto 79* Avskrivningar beror på att förvaltningen har haft stora investeringar senaste åren vilket gör att avskrivningskostnaderna ökar.

Resultatenheter

Samtliga av förvaltningens resultatenheter under 2018 tillhörde avdelningen för förskola. I och med verksamhetsberättelsen upphör Förskolor centrala Farsta att vara en resultatenhet och enhetens fond delas upp mellan Farsta strands förskolor och Fagersjö förskolor, då enhetens förskolor delas upp mellan dessa enheter. Den samlade resultatfonden ökar med 7,0 miljoner kronor till totalt 14,1 miljoner.

I nedan tabell framgår slutgiltiga resultatfonder efter uppdelningen av enheten Förskolor centrala Farsta.

Resultatenheter (tkr)	Bruttobudget	Fond från 2017	Årets resultat 2018	Överföring till 2019	Resultat i % av omslutning	Fond i % av omslutning
Förskolor						
Tallkrogens förskolor	42,15	0,6	0,6	1,2	1,40 %	2,93 %
Gubbängens förskolor	41,11	-1,0	1,3	0,3	3,26 %	0,78 %
Hökarängens förskolor	46,23	0,8	1,0	1,8	2,12 %	3,77 %
Sköndals förskolor	50,68	-0,6	1,0	0,4	1,95 %	0,84 %
Förskolor centrala Farsta	0	0	0	0	0 %	0 %
Farsta strands förskolor	46,74	3,2	1,2	4,67	2,77 %	10,00 %

Resultatenheter (tkr)	Bruttobudget	Fond från 2017	Årets resultat 2018	Överföring till 2019	Resultat i % av omslutning	Fond i % av omslutning
Fagersjö förskolor	57,27	3,7	2,5	5,73	4,70 %	10,00 %
Summa förskolor	271	7,1	7,5	14,1	2,78 %	4,97 %
Summa totalt	308,6	7,1	7,5	14,1	2,78 %	4,97 %

Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

Investeringar

Verksamhet	Budget 2018		Utfall 2018		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2017
Mnkr						
Investeringar	19,4	0	13,7	-1,3	7,0	0,7
varav stadsmiljöverksamhet	14,5	0	9,9	0	4,6	2,6
varav inventarier och maskiner	4,9	0	3,7	-1,3	2,4	-1,9

Stadsmiljöinvesteringar

Naturlekplatsen blev försenad. Den var planerad till ett område i Hökarängen, men där pågick flera andra markanvisningar. En ny plats för naturlekplatsen fick därför hittas, nämligen Svedmyraskogen i Tallkrogen. Efter avslutad medborgardialog och projektering, pågår nu upphandling.

Vi har kvar ett mindre åtagande i arbetet med Måsen i Fagersjö. Den största delen av arbetet sker inom ramen för Grönare Stockholm. Projektet blev försenat 2018 till följd av att projektering och upphandling drog ut på tiden. Nu pågår bygget.

Efter att Måsen övergick till Grönare Stockholm omfördelade vi medlen och har kunnat påbörja arbeten med dialog och program för Farstaängen och Farsta Strandpark i samverkan med trafikkontoret.

Graffitiväggen är genomförd och avklarad. Sammantaget har den kostat 800 000 kronor, cirka 300 000 av dem var ett utfall för 2017.

I samband med den interna remisshanteringen med stadens förvaltningar och ledningsdragande bolag framkom att andra arbeten planerades där tänkta parkvägsrenoveringar var planerade. Detta medförde att en del planerade åtgärder på parkvägar får skjutas på framtiden. Förvaltningen föreslår att dessa används till att byta uttjänt utrustning såsom lekutrustning, parkbänkar och papperskorgar.

I övrigt har reinvesteringsprojekten gått i stort sett som beräknat. En del av projekten har genomförts till en lägre kostnad än beräknat vilket lett till att fler parkvägar kunnat ordnas. Nämnden har också omprioriterat en del av reinvesteringsbudgeten till förmån för två inkomna medborgarförslag, nämligen en hundrastgård och en BMX-bana. BMX-banan och

skyltning av lekplatser kunde inte starta som det var tänkt på grund av tidsbrist.

Se även bilaga 2.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner är 4,9 mnkr men förvaltningen har förbrukat 2,5 mnkr, vilket innebär ett underskridande med 2,4 mnkr. Avvikelse mot budget avser framförallt investeringar för nya förskolor och återtag av Postiljonen VoB där kostnader inte blev så stora som beräknats. Investeringsbudgeten har bland annat använts till nya möbler och upprustning av nya förskoleavdelningar. För alla investeringar av maskiner och inventarier får stadsdelsnämnden betala ökade kapitalkostnader i form av driftkostnader för ränta och avskrivningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt

Verksamhetsprojekt (driftsprojekt)

Ej aktuellt

Ombudgeteringar

Nämnden begär ombudgeteringar avseende klimatinvesteringar som inte kunnat genomföras enligt plan under verksamhetsåret 2018. Ombudgeteringen upp går till 0,4 mnkr avseende inköp av LED-armatur och lastcyklar, då inköp och leverans ej hann genomföras under 2018.

Medel för lokaländamål

Nämnden sökte i tertialrapport 2 stimulansbidrag om 0,6 mnkr för förprojektering av en ny gruppbostad. Tanken var en fristående gruppbostad på Rådagatan 50 i Farsta strand. Nämnden väljer att inte gå vidare med detta projekt då förstudien presenterar ett tvåvåningshus som inte är lämpligt för den tilltänkta målgruppen för gruppbostad, samt att bygget också skulle bli väldigt dyrt.

Analys av balansräkning

Jämförelse mellan 2017-12-31 och 2018-12-31

Förvaltningens totala balansomslutning uppgår till 162,5 miljoner kronor per 2018-12-31 och har minskat med cirka 4 mnkr jämfört med ingående balans för 2018.

Tillgångar

- Förändringen avseende anläggningstillgångar avser främst ökade kapitalkostnader inom stadsmiljöverksamhet samt investeringar avseende inventarier till två nya förskolor. Totalt ser vi en liten ökning av anläggningstillgångar med 0,5 miljoner kronor.
- Omsättningstillgångarna har totalt sett minskat och jämfört med föregående år minskat med 6,2 procent och om 4,5 miljoner kronor. Minskningen beror på att fordringarna på

migrationsverket är betydligt lägre jämfört med föregående år. Övergång till fler schablonersättningar har gjort att migrationsverket är mer i fas med sina utbetalningar.

- Kundfordringarna är betydligt högre än föregående år och det beror delvis på volymökning under senare del av 2018 avseende barnomsorg och äldreomsorg. Ökade volymer inom verksamheterna gör att det är fler som får fakturor från nämnden och därmed större fordran. Ökade interna fordringar som nämnden har på stadens övriga nämnder visar också denna volymökning samt att flera av stadens invånare nyttjar förvaltningens verksamheter.
- Tillgångar avseende Kassa och bank har inte förändrats nämnvärt under året.

Skulder

- Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen och förändrats som ett resultat av förändringarna i balansräkningen.
- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har inte förändrats nämnvärt under året.
- Ökade volymer inom verksamheterna gör att kostnaderna ökar och vi har beställt mer från leverantörer, framförallt avseende äldreomsorg. Ökade interna fordringar som nämnden har på stadens övriga nämnder visar också denna volymökning samt att flera av stadsdelens invånare nyttjar övriga förvaltningars verksamheter.
- Skulder till staten har minskat jämfört med föregående år. Detta beror på att förvaltningen ändrat konto för periodisering av generalschablon för flyktingmottagande som nu bokförts på konto 2999.
- De upplupna lönerna har ökat jämfört med föregående år. Detta beror på återtagande av verksamhet, Postiljonen VoB, i egen regi med mycket timlöner. I år har uppbokning gjorts med större försiktigt än föregående år, detta för att säkerställa att uppbokning motsvarar kostnaderna avseende december.
- Saldo avseende upplupna kostnader har ökat med 85,7 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta beror på att förvaltningen ändrat konto för periodisering av generalschablon för flyktingmottagande som nu bokförts på konto 2999. Samtidigt som året uppbokning av 2018 generalschablon som uppgår till cirka 47,5 miljoner kronor. Ökningen i uppbokning avseende stadsinterna skulder till övriga förvaltningar jämfört med föregående år.

Övrigt

Nedskrivning av kundfordringar

Nedskrivningarna 2018 avseende fakturor med förfalldatum 2017-12-31 och tidigare uppgår totalt till 797 735 kronor. Nedskrivningen sker redovisningsmässigt då fordringarna ses som osäkra och det inte är sannolikt att vi kommer få betalt för dessa. Fordringarna kvarstår hos inkasso där krav fortfarande ställs avseende dessa fakturor. Nedskrivningen ser ut enligt nedan uppdelade på respektive verksamhetsområde.

- Individ- och familjeomsorg 299 813,41 kr
- Förskoleverksamhet 120 288,00 kr
- Äldreomsorg 328 616,99 kr
- Funktionsnedsättning 26 278,56 kr

- Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet 22 740,00 kr

Statsbidrag för förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården

Förvaltningen fick under förra året 581 630 kronor som har använts för förstärkning inom verksamheten Barn- och Ungdom. Enheten har använt pengarna till att anställa 2 specialistsocionomer som ska arbeta mobilt på enheten med att stärka upp handlägningsprocessen och bidra till kompetensutveckling.

Antal socialsekreterare	Kostnad (kr)	Antal arbetsledare	Kostnad (kr)	Antal administratörer	Kostnad (kr)
2	581 630 kr				

Kvalitetsarbete

Under året har ett förvaltningsinternt kvalitetsnätverk startats upp för att samordna uppföljning och analys, lära av varandra och utbyta idéer mellan verksamhetsområden. En plan för systematiskt kvalitetsarbete har utvecklats för alla enheter inom förvaltningen där de kan följa sina processer, riskanalyser, egenkontroller och planerade åtgärder för året. Arbets sättet har introducerats inom hela socialtjänsten samt stödfunktioner för HR och ekonomi.

Processer har kartlagts och analyserats inom lönehantering, administration av personligt stöd, ledsagning och assistans, biståndsbedömning funktionsnedsättning samt för inflytt i gruppboende och vård- och omsorgsboende. I samband med processkartläggning har rutiner inventerats och reviderats och riskanalys har genomförts.

Patientsäkerhetsarbetet har utvecklats genom att nya strukturer, rutiner, verktyg och uppföljningsverktyg har tagits fram. Det har gett en bättre översikt över verksamheternas riskhantering, förebyggande arbete och bedömningar. Kvalitetsråd har genomförts inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden för att hantera risker och planera åtgärder för att förebygga oönskade händelser.

Under året har tre av förvaltningens enheter tävlat i kvalitetsutmärkelsen. De deltagande enheterna beskriver det som krävande, men stimulerande och utvecklande att arbeta fram sina bidrag och förvaltningen uppmuntrar verksamheter att delta och att återkomma som deltagare om de tidigare varit med. Deltagande enheter erbjuds stöd från ekonomi-, HR-, och kvalitetspecialister i att ta fram resultat och analysera sin verksamhet.

Klagomål och synpunkter

Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelserna?	Antal 2018
Bemötande	47
Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet	57
Utebliven/försenad insats eller aktivitet	16
Tillgänglighet	18
Kontinuitet (personal)	6
Bemanning	0
Kompetens	11
Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)	61

Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelserna?	Antal 2018
Felaktigt beslut	11
Mat och måltider	5
Den fysiska miljön	18
Annat (ange vad i rapporteringsvyn)	70
Klagomål som gäller hälso- och sjukvård	1
Summa	321

Avvikelse och incidenter	Antal 2018
Avvikelse HSL	6
Vårdkedjeavvikelse	-
Rapport Lex Sarah	3
Incident barn i förskoleverksamhet	1
Avvikelse mot beställning	22
Vårdskada ("Lex Maria")	-
Summa	32

Antal beröm	156
--------------------	------------

Från vem har klagomål, synpunkt eller information om avvikelser och brister inkommit?	Antal 2018
Brukare eller vårdnadshavare	217
Närstående (anhörig, god man etc.)	59
Invånare	4
Annan (t.ex. okänd)	5
Inkommet via IVO, Skolinspektionen eller annan tillsynsmyndighet	6
Medarbetare	46
Tjänsteperson/annan myndighet	3

Återkoppling och åtgärder	Antal 2018
Antal klagomål där åtgärder eller förbättringar planerats och/eller genomförts i verksamheten.	108
Antal klagomål där återkoppling har lämnats till beställarenhet	26
Antal klagomål där återkoppling har lämnats till brukare/vårdnadshavare	225
Antal klagomål behandlade på APT	84
Andel åtgärdade/besvarade klagomål	97%

Övrigt

Ej aktuellt